Ч. 199 (14.742). Львів, пятниця 10. вересня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Націоналізм в Туркестані і на Кавказі.

Як подає совітська преса, в центральному комітеті компартії совітської республики Узбекістану націоналісти занимали провідні становища. Переведено там чистку й усунено редактора „Правди Востока" та начальників двох відділів: пропаґанди і культури. Вони належали до тої самої націоналістичної орґанізації, що і президент Узбекістану Файсуля Ходжаєв, якого арештовано перед 3-ма місяцями.

„Правда" повідомляє, що в партійному комітеті чеченсько-інгутської области викрили контрреволюційну націоналістичну орґанізацію, якої головним завданням було нищення колгоспів.

Німеччина й Італія не приняли запрошення на середземноморську конференцію.

Як подає британська преса, Німеччина й Італія відмовились від участи в середземноморській конференції, що завтра має зібратись у швайцарській місцевости Ніон. Британські кореспонденти з Нірнберґу довідуються, що Німеччина уважає окрему конференцію у справі піратських нападів зайвою, бо цим повинен займатися комітет неінтервенції — подібно як нападом на „Ляйпціґ". Як твердить „Таймс", німецький уряд заявив також, що без представників еспанського національного уряду конференція буде неповна.

ІТАЛІЯ ПРИСТУПИТЬ ДО НІМЕЦЬКО-ЯПОНСЬКОГО ПАКТУ?

Японський щоденник „Йоміюрі" довідується з Риму, що італійський уряд рішив приступити до німецько-японського протикомуністичного пакту.

Чому марш. Сьміґли-Ридз не поїхав до Румунії.

Як відомо, марш. Сьміґли-Ридз мав виїхати на маневри до Румунії, але не виїхав. У Варшаві пояснюють це так: Первісно марш. Сьміґли-Ридз мав бути одиноким закордонним гостем на маневрах, опісля Румунія запросила шефів ґенеральних штабів Югославії, Чехословаччини та Франції. Вийшло питання, чи ґенеральний інспектор збройних сил відповідає становищем голові французької военної ради — до порозуміння в цій справі не дійшло. Тимчасом прийшли польські маневри на Поморі, тому марш. Сьміґли-Ридз не міг виїхати.

Японія зірвала торговельні взаємини з СССР.

Японська палата арматорів анулювала вчора контракт, на основі якого мала достарчити совітському урядові 17 кораблів, покриваючи це закупно доходами з експльоатації східнокитайської залізниці, які належаться большевикам. Цим способом Японія зірвала останній торговельний контакт з СССР.

Червона армія під Шанґаєм.

Японські телеграми принесли вістку, що на шанґайський фронт приїхала 8. китайська армія. Є це одна з червоних армій, які тепер підчинились нанкінському урядові для спільної боротьби проти Японії. На руки маршала Чанкайшека зложили вони присягу вірности і послуху.

БОМБИ І ПРОКЛЯМАЦІЇ.

Три японські гидропляни бомбардували Нантао; три інші літаки, які з ними летіли, розкинули багато проклямацій, які обвинувачують нанкінський уряд і запевняють, що одиноким завданням японської армії є запевнити добробут китайському населенню.

КИТАЙЦІ ПРИГОТОВЛЮЮТЬСЯ ДО ОБОРОНИ ТАЙНАНУ.

Як повідомляють з Гонкону, командант квантунської армії ґен. Юганму заявив, що коло острова Гайнан кружляють японські кораблі та літаки, тому він наказав китайським залогам острова приготовитися до оборони евентуального наступу. З інших джерел подають, що залогу Гайнан поважно скріплено.

—o—

Перемога параґвайського уряду над повстанцями.

В Параґваю вибухло повстання, але урядові війська здавили його та роззброюють повстанців. Як подає уряд, у краю привернено спокій, сконсиґновані у столиці військові відділи вернулись до своїх ґарнізонів. Влада видала постанови, що мають не допустити до нових заворушень. Провідники повстанців арештовані.

На вістку про це, б. президент Франко, який летів літаком до Параґваю, перервав подорож.

З еспанських фронтів.

Комунікат національного командування подає, що на астурійському фронті національні війська йдуть вперед і заняли чимало місцевостей, м. ін. Хункарес, Турбіну, Арабόрес і Пеньу Меллеру. На східному відтинку астурійського фронту вони пішли на 5 км. вперед, займаючи м. Посаду. Тепер національні становища віддалені лише на 2 милі.

Валенсійське міністерство оборони повідомляє, що його війська проявили активність на всіх відтинках північного фронту та в деяких місцях пішли до переможного протинаступу.

—o—

Два страйки — 1902 і 1937

Львів, 9. вересня 1937.

Нічого нового під сонцем — або те все вже бувало, як казав Бен Акіба. І недавній страйк польських селян у повітах середущої і західної Галичини, аранжований Польським Стронництвом Людовим (ПСЛ), на галицькому політичному овиді теж ніяка новина. Новиною є хіба близько пів сотні трупів польських хлопів людовців, що впали від поліційних куль серед обставин, про які ширше сказано в офіційному комунікаті премієра Складковського. Видано його пізно, вже після кривавих подій, що зайшли невдовзі по святі „хлопського чину" 15. серпня ц. р. На побоєвищі залишилися хлопські трупи, до того з нього відвезли до шпиталів чимало важко ранених і цілі сотки до вязниць у ріжних містах від Сяну по Краків. Багато має сьогодні праці і поліція і прокуратура з приводу цього „свята", а незадовго зачнуть урядувати і карні суди, що перед публикою відкриють ширше тло небуденних і в Польщі подій.

Та вже й нині слід нам над ними дещо застановитися. Саме собою насувається порівнання з подібним суспільно-політичним явищем, що зайшло на терені Східної Галичини 35 літ тому — літом 1902 р. Тим явищем, що насуває нам аналоґію, були селянські рільничі страйки. На ті часи була це справді небувала подія. Нечувано лихі умовини праці наших хліборобських робітників та неприхильні нам політичні відносини стали приводом до того, щоб у східно-галицькому селі скавати публично, що страйк є законно дозволеним засобом боротьби.

Зачалося рільничим страйком у Чижикові, львівського повіту, з початком жнив 1902 р., що став начеб сиґналом для подібних страйків у тисячах сіл цілої Східної Галичини на схід від Львова. Був це справді великанський масовий рух з підложжам не тільки суспільно-економічним, але й національно-політичним. В українському східно-галицькому селі йшла тоді боротьба не тільки за десятий чи восьмий сніп збіжа, але й за здійснення українських національно-політичних постулятів тодішньої доби і була вона великою школою для національного перевиховання нашого села та першою нагодою, де до активної боротьби станули побіч себе український селянин з українським інтеліґентом.

Заворушилася тоді польська шляхта і жидівські арендарі. Заскочені цією невиданою в краю подією у самі жнива, зажадали вони допомоги від державної влади, щоб силою зломити страйк. І уряд — вже й тоді в польських руках — під проводом намісника графа Леона Пінінського послухав голосів польських дідичів і польської шляхотської та ендецької преси й розпочалися масові репресії. Пустили в рух жандармерію і вислали в край пацифікаційні військові відділи. Були теж проби провокацій. Очевидно, були й масові арештування і всі східно-галицькі вязниці заповнилися тоді сотками й тисячами арештованих селян та молодих інтеліґентів, що часто були орґанізаторами хліборобських страйків. Але нарід держався спокійно й

поважно і застосовані репресії не спинили зовсім розгону його волі. Хліборобський страйк ширився лявіною і нераз був відповіддю самих селян на протиукраїнські виступи деяких бутних дідичів, як це нпр. було з послом Целецьким з Гадинковець, копичинецького повіту, де місцеві страйкарі пригадали йому його виступи проти „Просвіти".

Пригадано теж і університетську справу — було це саме після повороту українських студентів зі сецесії — і це також характеристичне — висунено домагання зміни виборчої ординації до галицького сойму та до палати послів австрійського парляменту. Не був це дикий страйк, але вповні плянова акція, якою кермував Народній Комітет як виконавчий орган української національно-демократичної партії, тодішня наша невідклична рішальна політична установа. Він то візвав публично українське громадянство до солідарности і підтримки хліборобського страйку в інтересі загально - національних змагань.

Відносини були справді напружені. Польська шляхта звернулася до намісника графа Пінінського та до центрального уряду у Відні за поміччю та рішучою інтервенцією. За польськими дворами заявилася москвофільська „Русская Рада" і в інтересі дідичів видала вповні безуспішний маніфест до народу проти страйків. Як сказано, почалися величезні репресії, масові арештування і не обійшлося навіть без жертв у людях, хоч і не в таких розмірах, як це було у серпні ц. р. на Мазурщині. Остаточно страйк скінчився перемогою страйкуючих, що дістали значну підвишку своєї заробітної платні.

Були теж безсумнівні й політичні успіхи страйкового руху. Польсько-український конфлікт уперше набрав масового характеру, який має і досі. Попри консолідацію української сторони — почалася тоді й видна консолідація польського табору у Східній Галичині у протиукраїнській площині. Вперше на ширшу політичну арену виступила тоді молода польська народово-демократична партія (ендеція), що взяла у свої руки керму протиукраїнського походу, яким кермує й досі.

Широким відгомоном відбилися хліборобські страйки також у віденському парляменті, при нагоді дебати в справі наглого внеску посла Романчука про рільничі страйки у Східній Галичині і поведінку органів краєвої влади. В обороні намісника Пінінського виступив при тій дебаті вшехпольський провідник пос. д-р Ґломбінський. Він сказав, що українська партія хоче перенести до Галичини ірляндську боротьбу страйками й бойкотами та загрозив, що поляки не допустять до розбивання свого національного організму. Йому відповів пос. Василько та напятнував його клеветником українців і фальшивником подій, заявляючи, що доки закони не дістануть належного значіння і пошани, так довго ніяка сила не здержить вульканічного вибуху заворушення українського народу.

Порівняймо тепер галицькі рільничі страйки з 1902 р. з цьогорічним страйком. Оба явища масові, але підмет і терен — інші. Перші мали виразну українську національну рису й українські політичні цілі, другі — польські і польські цілі; тереном перших східна, тереном других головно середуща і західна Галичина. Перші звернулися проти польських дворів і тодішнього польського режиму, другі проти міст і проти теперішнього польського державного режиму. Страйки з 1902 р. були вихідною точкою для політичної боротьби українських мас за демократичну реформу виборчого права до сойму і парляменту, при цьогорічних знову польські хлопи, згуртовані у П. С. Л., домагаються не тільки амнестії і повороту до краю свого провідника Вітоса, але теж демократичного виборчого права без номінацій старостами їх людей до сойму і сенату та до самоуправних територіяльних установ.

Є й очевидна аналогія між репресіями, які в деяких подробицях може і гостріші, як це було в 1902 р., з огляду на справді насильний характер страйкової акції людовців, що дуже поважно загрожувала публичному ладові й порядкові та часто колідувала з цілою низкою постанов карного кодексу. При найближчій нагоді буде й дебата над цьогорічними страйками в соймі і то — слід сподіватися — горяча. Які політичні наслідки принесуть страйки, покаже вже недалека майбутність. Безсумнівний рефлекс мали рільничі страйки і в краківській промові сенатора Ґаліци мин. неділі зі заповіддю домагання сільського сектора Озону щодо зміни виборчої ординації до сойму й сенату. Слід теж думати, що цьогорічні мазурські рільничі страйки, які мали виключно тільки політичний характер, причиняться до значного зрадикалізування і так уже радикального польського села.

А те все ускладнить та утруднить положення теперішнього урядового режиму на польському селі в середущій і західній Галичині.

Цьогорічні рільничі страйки — чисто польська акція, диктована польською політикою і для польських політичних цілей, нам чужа, хоч ця акція може мати вплив і на події у східногалицькому, польському чи мішаному, селі, чого вже й були докази в повітах Підгайці, Бережани і Бучач. Тому й ми стежимо за дальшим розвоєм подій на тлі недавнього страйкового руху.

Д-р Степан Баран.

По нарадах Малого Порозуміння.

Букарешт, 5. вересня.

Минулого тижня відбулися в Сінаї наради представників держав Малого Порозуміння. Міністри Антонеску, Крофта і Стоядінович стрічаються дуже часто і тому може їх сходини не звертають особливої уваги заграниці. Цим разом наради не обмежились тільки до традиційної заяви про „безумовну солідарність середньо-европейського бльоку 50 міліонів", а заторкнули нові, дотепер невирішені справи.

Такою суттєвою справою була проблема визнати чи ні зброєння Мадярщини.

Мадярщина починаючи зброїтися явно нарушила договір з 1918. р., а це викликало перед роками голосні протестаційні виступи. У Румунії повстала навіть „Ліга протиревізіонізму". Створив її колишній мін. С. Попеску (власник шовіністичного щоденника „Універсул"). Небавом дістала ця ліга півофіційний характер, бо до неї вступили румунський православний патріярх, міністри, урядовці та військові.

Ще перед трьома роками згадали ми в „Ділі" про діяльність цієї ліги на Буковині. Її ціль „знищити зародки рутенського ірредентизму, що не менше грізний, як мадярський ревізіонізм". Улаштовано по більших містах виставки, де в діяграмах та мапах представлено „дійсний стан меншинних відносин на Буковині". Але крикливе діяльність цієї Ліги не принесла ніякої видної користи: заграницею вона викликала збільшену пропаганду мадярських ревізіоністів (навіть у самій Франції!), а у краю загострила відносини між румунами і мадярами.

Аж по відході Тітулеска з міністерства закордонних справ, прийшло до зміни тактики супроти мадярського ревізіонізму. Цю зміну можна собі вияснити тим, що Тітулеску як побратим женевського пацифіста Літвінова, не міг стерпіти зросту впливів Італії та Німеччини в середущій Европі і тимсамим стався крайньо вороже до їх „експозитур": Мадярщини та Болгарії.

ЖОРЖ РЕЄР.

Дівчина з парасолькою.

III.

Тих самих вакацій я побачив її ще раз.

На другу суботу вона знову нас відвідала. Коли вона тільки зявилася — сад ожив, травники заіскрилися вогнями. Цим разом тітка приняла нас підвечірком і хоч звичайно ця церемонія нудила мене страшенне — ті вилки до тістечок і серветки до чаю! — видалася мені приємною забавою.

Рената мала гумор і з усього вміла робити жарти. Хоч я незграбно поводився і відповідав їй на ріжні запити, я насолоджувався веселими моментами немов той цирковий блазень, що після поличників дістає цілунок від красуні-амазонки.

Під кінець підвечірку тітка пішла з дому, залишаючи нас під опікою старої Мерії, якій дала поважне доручення уважати на нас. Не була це дуже сувора доглядачка. Вона мала повне довіря до нашої чемности і ввесь час сиділа в кухні так, що ми могли в саді робити, що хотіли.

Як тільки ми залишились самі, я здивувався, що Рената озвалася до мене:

— Ну, і прийшло тобі в голову одягатися на біло останній раз.

Я почервонів.

— Бігати босо по мокрій траві це розумію приємність! — сказала вона усміхаючися.

— Але тут не вільно!

— Саме тому! Я роблю завсіди те, що не вільно!

Така заява очарувала мене.

Ми скинули черевики і почали бігати по травнику. Передімною була зовсім інша особа — не та чемно-поважна дівчина з парасолькою. Вона кричала, скакала, перекидалась по траві, тицяючи носом до землі.

Я сказав їй щиро, що не уявляв собі, щоб вона була така.

— А ви уявляли собі, пане Альберте, що я поважна провінціональна гуска? — відповіла вона на це.

Коли тітка вернулася, побачила, як ми місимо болото в баюрах і як кидаємо одне на одного кусниками травника. Біла сукня Ренати втратила свою чистоту, а я був заболочений. Тітка почала кричати, що віддасть мене до карного заведення і покликала до себе на розмову Ренату, скартавши її суворо.

Та на найближчу суботу Рената вернулася до нас, щоб закінчити, як сказала, „водяну забаву". Від того часу ми зустрічалися кілька разів на тиждень: або вона приїзджала до Санліс, або я їздив у гості до неї. Її батьки мали на селі палату призначену головно для гостей у милеському сезоні; старий Лямі, що був захоплений театром, перемінив свій маєток в опереткову декорацію.

Рената мабуть по батькові дістала у спадщині хист до костюмольогії. Вона часто затягала мене до стодоли, де ми переодягалися, якби до виступів у театрі. У липневі спеки там можна було задушитися від парноти. Там був склад усяких старих предметів і ми повнаходили в ньому поковклі прапори та венецькі ліхтарні, яких уживали для прикраси домів підчас державного свята. Найшлися там теж куфри з театральними костюмами. Ґардероба з позлітками та сріблистими бляшками мала ще запах куліс. Ми переодягались як актори і грали самі для себе імпровізовані песи в дусі „Комедія дель арте".

Одного дня, коли пані Лямі приймала в себе гостей ми ввійшли до сальону переодягнені за вівчариків. Цей наш виступ мав великий успіх. Батьки Ренати були поступові люди і не звертали так уваги на старі товариські форми, як моя тітка.

Фантазія і сміливість Ренати захоплювали мене. Її найбільшою приємністю було нишпорити по шопах і повітках і бігати босо по бляшанім даху, розпеченім сонцем.

— Ах, ти мокра курко, майстре Альберті! — глузувала вона собі з мене, коли я несміливо помагав їй в її збитках. — Ти вічно тремтиш: „А що скаже тітка, а що буде, як побачить тітка!" Чи ти не маєш ніколи охоти зробити їй щось на злість, нехай гіршиться? Ануж спробуй раз відповісти їй: „А мені не хочеться!" — нехай знає!

Я не мав найменшої охоти слухати рад Ренати і журився, до чого доведе її неприборкана вдача. Одного разу вона сказала мені:

— Я тобі ніколи не вибачу, що волієш мене в ролі панни з парасолькою і білій суконці, а не ту, що жертвувала своєю сукнею для приємности, щоб валятися з тобою на траві!

— Але-ж Ренато, ти мене — — —

— Не крути! Ти любив у мені дурну гуску, а та друга тобі не подобається. Мій тато правду казав, що на світі є тільки два роди людей: урядовці і всі інші. Щодо тебе, маестро Альберте, то я боюся, щоб ти не став одного дня податковим інспектором або цвинтарним сторожем.

— А ти, Ренато, чим будеш?

— Я? може великою артисткою або фабриканткою соломяних крісел.

Задумалася на хвилину, потім розреготалася:

— Та на кожний випадок не вийду заміж за цвинтарного сторожа!

(Д. б.)

Коли виявилися дійсні заміри Москви використати свій доступ до Середущої Европи ціною держав Малого Порозуміння, тоді нагло прохололи зносини Румунії із Совітами. А це тим більше, що Югославія кількакратно відмовила їм увійти в зносини, а Чехословаччина явно відпокутує її первородний гріх: москвофільство.

Совітські впливи у Чехословаччині не скріпили і так її границь, як загострили її зносини із Німеччиною та Польщею.

Це вже ствердив і премієр Годжа. І може для врятування своеї „дунайської федерації" від передучасної загибелі — бо така федерація, без Німеччини, Мадярщини та Болгарії є лише дивоглядом — премієр Годжа згодився на уступки. Покищо ці уступки тільки тактичні.

Мабуть це спричинило несподівану стрічу (на 21. VIII. ц. р.) румунського та чеського премієра в Мармарош-Сиготі, а потім їх спільну прогульку у буковинські гори.

Але і премієр Стояндінович, розстроений вічними клопотами у краю (конкордат, хорвати, македонці), під впливом більш реальної італійської політики нерадо хотів би продовжувати „престіжові" тертя із Мадярщиною та Болгарією і то ще задля — Малого Порозуміння! І має на це поважну причину: недавно прийшло до союзу між Югославією та Болгарією, а потім до торговельного порозуміння з Мадярщиною.

Ці змінені настрої Білгороду та Праги, відбилися на нарадах у Сінаї.

Правда, в офіційній відозві, виданій по тих нарадах, — дійсний стан, як звичайно не вийшов на верх, бо були в ній тільки старі, загальникові формулки. Зате кружляли вістки про „непрограмові наради".

Чули ми, що цим разом вдалося Італії вплинути на рішальні чинники Малого Порозуміння щодо полагоди давніх порахунків із ревізіоністичними сусідами. Сумніваємося, чи такий дипльоматичний успіх Італії сподобається Німеччині або Польщі, які дотепер старалися за першенство впливів у Середущій Европі та на Балкані.

Ця виключність впливів Італії цілком зрозуміла, коли брати на увагу те, що Німеччина та Польща не мають доступу до Малого Порозуміння, саме задля тої самої Чехословаччини.

Все-ж трудно ствердити, чи цей успіх Італії остаточно запевнений, бо Мадярщина ставить як умову співпраці не тільки правне визнання її озброєння, але і зміни в політиці супроти мадярської меншини. Правда, ці мадярські умови дуже невигідні, зате користи із майбутньої „дунайської співпраці" будуть значні. Втягнуть не тільки Мадярщину до конструктивної співпраці із Малим Порозумінням, але приневолять Болгарію вийти із свого дотеперішного відокремлення і приступити до „Балканського Союзу".

У такий спосіб Мале Порозуміння та його продовження Балканський Союз, дістане водночас правне визнання із сторони їх досі непримирних сусідів — ревізіоністів. Окрім технічних нарад Малого Порозуміння відбулися ще цікаві стрічі.

У Сінаї був теж начальник італійського летунства ґенерал Пелеґріні та італійський посол у Букарешті Соля. Вислід: нова летунська лінія: Рим—Білгород—Букарешт.

А міністра Крофту цікавили не тільки теоретичні питання закордонної політики, але й оглядини фабрики румунського воєнного промислу у Брашеві. Мадярський посол у Букарешті п. Бардоссі, щасливіший як його попередник надибав замісць рішучої постави деяких членів Малого Порозуміння, визнання домагань мадярської меншини.

Успіх Італії трохи стрівожив чутливу Францію і тому зрозуміла пропозиція французького посла Тієрі: військовий союз Малого Порозуміння з Францією. З цією думкою вже заповіджено на першу половину жовтня ц. р. відвідини в Букарешті французького президента Лєбрена та його міністра Дельбоса. Всі ці ходи покищо закриті ріжними суперечними заявами. Не місце тут над ними ширше розводитись.

Вкінці зазначимо, що дійсно прийшло до значного поліпшення звязків між поодинокими „ревізіоністичними" державами та Малим Порозумінням. Передовсім скористають з цього чехи, коли Італія справді допоможе здійснити плян Годжі. Чи це так легко піде без застереження та спротиву Німеччини — побачимо.

Вислід нарад додатний і для сербів, бо вони звільняться на якийсь час від закордонних справ, аби полагодити свої внутрішні клопоти. Порозуміння із Мадярщиною має для Румунії далекосягле значіння. Мир на Тисі не менше важний як мир на Дністрі. А співпраця із Будапештом природніша та певніша, як та із червоною Москвою.

Дж—о.

Полісся зблизька.

II.

В КРАЇНІ ПРИМІТИВУ, ВІДСТАЛОСТИ Й НЕГРАМОТНОСТИ.

Поліське село, яке нам удалося бачити без окулярів п. Опйоли й „Орбісу" підчас майже 200-кільометрової прогульки звичайним поліським човном — ні трохи не подібне до галицького села. Над ним повисло проклоном марево багатовікового перебування в обіймах „матушки" з її східною „культурою", а хоч як чваниться Польща своєю західністю і робить себе носієм її — на Поліссі цього майже зовсім не видно.

Піски, болота, вода, що тільки цього року через довшу посуху трохи осіла, брак заробітку — головна причина цього відставання Полісся, „Польскі Ц", як її назвав один варшавський часопис. Брак комунікаційних шляхів — ще більше. Адже на діяграмах на Поліському Ярмарку я вичитав, що за останніх пять літ (1932—36) не збудували на Поліссі ніодного кільометра залізної дороги і не дали йому ні кільовата електроенергії. Освітня справа стоїть не краще, про організацію життя, що відповідала би душі поліщука — нема мови.

От через те, коли підїздите до поліського села, відразу бачите його нужду. Серед стріх з трощі й очерету рідко де побачите дахівку чи бляху. Хати деревляні, чорні, збиті з бальків, поміж якими шпари заткано мохом і побілено. На мене робили ці хати враження чорно-біло мальованих домовин. Даремне будете шукати огорожі в селі; на подвірях нема ні сліду хліборобської культури: усе тут попороскидуване, засмічене, плуг стоїть на купі гною, сади — хоч і є — то з дрібним паршивим овочем, ростуть, як ліс — дико й запущено. Багато каже вже таке типове явище поліського села, як гарбузи на стрісі. Їх побачите десятками на кожній хаті, жовті й зелені, як достигають у сонці. Поліщукові чогось важко догадатися, що чейже, як іде дощ, то стріха під гарбузами не висихає і загниває. Чи продають ці гарбузи? Ні. Це на „сємячко" — таку типову прикмету московського побуту, в якому на кожному „сході" чи вечірці всі лузають насіння і запльовують хату.

В хаті поліщука — ми були в добрих двох десятках цих хат — жахливий сопух. Вікна не відчиняються, а що вечорами світять „вюном" (рибу вюна, що має багато товщу, просилюють здовж ниткою, сушать і дістають найпримітивнішу свічку, яку людина будь-коли мала), то й хата закопчена, брудна. В Галичині, на Поділлі й Підгіррі, всі наші хати внутрі чисті, вибілені, з багатьома образами в божнику, з квітками та образами біля них, з чистими, часто лякерованими лавами й ліжками. Чогонебудь з цього не бачив я і в найбагатіших селян на Поліссі: в старого Павловича, до якого заїздив, як він чванився, навіть [illegible], були в куті три образи, закопчені й понурі, а на них накинула чиясь рука для прикраси шматок колись білого буфрованого паперу — ось і все. Кілька маленьких рямок з фотографіями були поприбивані купою, без симетрії, або на стіні в такому місці, де їм зовсім не місце бути. Мухи, брудна постіль, липка від бруду долівка, сопух — і в цій хаті старий Павлович дожив 87 літ, тримався крепко, мав трьох унуків і пятьох правнуків. У хаті і другій, синовій хаті на подвірі було кілька жінок, теж неохайних, блідих і таких самих дітей. А сини Павловича були у війську, один навіть був „лісним" і діставав гроші.

В іншій багацькій хаті — її власник був у рос. армії, з нею в Галичині і під Семиківцями був ранений у плечі — була вже вправді висока галицька хата з великими вікнами й ганком. Але в хаті теж був бруд, хоч і не такий страшний: одинокий образ висів запорошений і по стінах, як прикраса, були поприліплювані без ладу, тут і там, кольорові папірчики з помадок, що їх якісь літники їли й повикидали в лісі. В інших хатах було поголовно темно, непривітно, брудно, деиеде була на стіні приліплена — і то криво — газета: „Новіни Полеске", „Експрес Ілюстровани".... Уявляєте собі, що поліщук уважає прикрасою хати? І яке велике поле для галицьких патріотичних та кольорових календарів, якби їх хто видав по православному?!

Не знаю: я питав, чи багато дітей умирає на селі — відповідали, що ні. Діти були справді осмалені, здорові, хоч і з підбитими очима. Ред. К. роздавав цим бідним дітям дешеві цукорки (інших у цім селі годі було дістати) і всі відповідали: „Дзєнькую". „Культура" йде. В селі вчителі — одинокі ітеліґенти — поляки, силоміць накинена „спулдзельня" чи „коло господинь вєйскіх" (так само). Але водночас ми бачили друге цікаве явище поліського села: хрести в селі і по полях пообвішувані рушниками, що прибиті чи привязані до хреста, стоять так, поки негода й вітри не зроблять з них лахів. Навіщо це? Оповідали нам, що в селах лютували дитячі пошести і матері вимолювали дітей, вішаючи в жертву рушники на хрест. Гадаю, що так само деревляни, прапредки нинішнього поліщука, вішали свої рушники-жертви на кумирі Перуна. А було тих рушників багато. Бідні діти Полісся!...

Позатим на Поліссі побачите багато худоби. Зведена раса, ніякої молочарської культури і — як нам оповідали — поліщук тримає 4—5 биків замісць коров. Важко йому вияснити, що з коров більша користь і він тримає-годує все, що вродиться, рахуючи, що все це — прибуток. Та взагалі: важко мабуть поліщукові витовкмачити й те, що ступу можна мати не таку, біля якої він виглядає, як мурин на ілюстрації (ступа з довбаного пня). Важко зрозуміти йому мабуть, що американський чи словянський вулик кращий, як довбана в пні колода-борть, що її бачите, їдучи рікою, на деревах та поза якою іншого вулика не побачите. Врешті, гадаю, поліщукові важко вияснити багато річей: що деревляна соха й деревляна борона, вязана вербовим ликом — пережиток, що його личаки — паршиво сплетений з кори кошик, від якого його ноги й онучі завжди мокрі — ніяк не впливають на його здоровля і роботолайність, а вже куди кращі гуцульські ходаки зі шкіри — і взагалі багато-багато річей, які ми швидко зліквідувалиб, якби проміж нас і них не поставили непрохідної, як китайський мур, Волині та якби дехто не хотів робити з поліщуків поляків коштом їх відсталости й неграмотности.

Та мусимо вірити в силу народу. Коли в цих жахливих умовинах поліщук зберіг свою мову, пісню й тугу за українською книжкою, зберіг так, як утратив і тратить у користь жидівської тандити свою народню ношу — то ясно, що хрестика на цю землю ставити не можна. Не

можна його ставити тим більше нам, українцям — і більший контакт з поліщуками-братами, чи то через осідання наших лікарів та вільної інтелігенції на Поліссі, чи то через посилання газет, книжок та прогульки — напевно зможе їх двигнути з примітиву, в якому вони живуть, хочби тому, що це буде рука й акція — братня, не обчислена на ніякі політичні „махльойки“ та експерименти.

Осип Матейко.

—o—

Зміни на становищах воєводів.

У звязку з протижидівськими заворушеннями та „страйковою акцією“ людовців уряд звільнив трьох воєводів з їх становищ. І так відійшов взагалі білостоцький воєвода Стефан Кіртікліс і люблинський воєвода д-р Йосиф Ружнецький; краківський воєвода М. Гноїнський перейшов до міністерства внутрішніх справ. Одночасно люблинським воєводою призначений дотеперішній поліський воєвода Ю. Трамекур; на становище поліського воєводи вертається В. Костек-Бернацький; краківським воєводою призначений дотеперішній прокуратор окружного суду в Перемишлі д-р Йосиф Тимінський; білостоцьким воєводою призначений дотеперішній староста в Каліші Генрих Осташевський.

Крім того відбудуться зміни на становищах старостів у всіх цих повітах, де були протижидівські заворушення, або виступи людовців.

Проєктують сензаційні зміни у виборчій ординації.

Польська преса пише, що проект нової виборчої ординації змінить основно обличча сойму. І так частину послів малиб вибирати професійні і господарські організації. Послів будуть вибирати в загальному і тайному голосуванні. Кандидатів буде устійнювати комісія професійних і господарських союзів. У голосуванні будуть брати участь лише члени професійних і господарських організацій. Другу частину послів до сойму буде вибирати загал громадян у звичайному загальному голосуванні. Таким чином у новому соймі опинились би посли, які репрезентувалиб інтереси зорганізованого громадянства і політичні тенденції загалу громадян.

Виборчу ординацію до сенату мають змінити так, що право вибирати сенаторів признають ширшим колам громадянства. Політичні кола здогадуються, що з проектом нової виборчої ординації не будуть дуже поспішати.

18 старостів

Міністр внутрішніх справ звільнив зі становищ таких старостів: М. Белявку в Опочні, В. Вишковського (з огляду на вік у стан спочинку) у Влощовій, д-ра Р. Клімова в Горлицях, Л. Маньковського в Лімановій, Ст. Станевича у Білій Підляській, А. Тилька в Березові, К. Стемпеня у Коросні, Ст. Гонсовського у Переворську, Л. Скуревича в Камені Коширськім, Ю. Вольфарта в Гостині. И. Віммера в Коломиї, Я. Візера у Снятині, В. Склодовського в Товмачі, Р. Кульпінського у Зборові, К. Кособудського в Гостиніні, В. Недзьведзького у Вильні, Г. Стемповського в Любомлі та Ю. Марошанія в Яслі.

Старосту в Яворові Станислава Косовського переніс міністр внутрішніх справ на становище старости в Кобрині. Повітовим старостою у Яворові іменований референдар суспільно-політичного виділу при воєвідстві у Львові м-р Болеслав Гавенда.

—o—

Лемківщина живе!

ЯК ВИГЛЯДАВ ЮВИЛЕЙ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ У ВОЛОДЖІ.

Дня 29. серпня ц. р. святкувала читальня „Просвіти“ у Володжі (Лемківщина) 30-ліття свого істнування. Село Володж не велике. Має власну домівку читальні „Просвіти“, Народній Дім, в якому приміщена районова молочарня, кооператива та інші товариства, що істнують при „Просвіті“. Півколом замикає село Сян, що надає селові повного чару.

В год. 9.30 під гомін дзвонів спішать усі до церкви на Службу Божу, бо нею починається ювилейне свято. Товпиться нарід з цілої Лемківщини — з подальших і ближчих сіл, щоб тільки відповідно заманіфестувати та показати всім, що Лемківщина — живе.

При престолі о. кан. Калужняцький з Іздебок, о. Шевчук з Павлокоми, о. Гайдукевич з Доброї Шляхотської; як діякони о. Німилович з Яблониці Руської та о. Гайдук з Глудна. Підчас Служби Божої співав місцевий хор. Скінчилася Служба Божа і похід з процесією та духовенством спрямував під домівку „Просвіти“, щоб там згадати тих, які поклали підвалини під цю святиню знання й освіти. Панахида скінчена.

Уставляється похід, в якому беруть участь тисячні маси. Впорядчики вивязалися як слід зі свого завдання, бо за 30 мінут був похід взірцево уставлений. Похід рушив з місця. Попереду орхестра, за нею прапор, біля якого йшов посол д-р Ст. Витвицький в окруженні представників читалень цілої Лемківщини. Далі духовенство і тисячі народу.

На площі трибуна, перед якою уставлено прапор і перед ним пересунувся похід-дефіляда. По годинному перемарші дефіляда скінчена.

При звуках національного гимну прапор піднято вгору. Почалась академія, яку відкрив голова о. Марків Теодор, витаючи представника У. П. Р. та представників читалень цілої Лемківщини. Після того забрав слово посол д-р Ст. Витвицький, якого промова викликала сильне враження, головно на молодь, бо вона не чула й не мала нагоди чути тут ніколи подібної промови. Окликам „Слава“, здавалося, не було кінця. Далі виступив на естраду хор, все в народніх строях, у числі до сто мужчин і жінок. Це злучені три хори Улюча, Глудна та Володжа, що відспівали „Вкраїно Мати“ під дириґентурою Мих. Добоша. Опісля йшли привіти та деклямації, переплітувані на переміну вище згаданими хорами. Дириґенти: Глудна о. Гайдук Мих., Улюча Солтикевич Роман та Володжа Добош Мих. Академію закінчено грімким „Ще не вмерла“.

По академії на цій самій площі відбувся великий фестин з ріжноманітною програмою, що її вивела п-а Евгенія Сорочак на загальне вдоволення.

В дні 29. серпня цього року вся Лемківщина виказала свою національну зрілість. Який вислід цієї небувалої тут досі маніфестації, маєте нагоду слухати щодня від окруження польської національности, яке не сподівалося, що „Просвіта“ обєднує стільки українського населення Лемківщини. Тому то здалосяб більше таких свят на Лемківщині.

НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ПАРТІЙНИЙ ЗІЗД У НІРНБЕРГУ.

Як щороку, у Нірнбергу відбувається великий зїзд націонал-соціялістичної партії. Зїзд отворив віцеканцлер фон Гес, програмову заяву Гітлера відчитав „ґавляйтер“ Баварії Вагнер. Як і минулих років, Гітлер гостро осуджує комунізм і заповідає йому безпощадну боротьбу. Дальше він підкреслює, що Німеччина мусить дістати свої давні кольонії, без яких важко прохарчувати населення. Під кінець заява підкреслює німецько-італійську приязнь, що забезпечує Европу перед комунізмом.

Нині перед Гітлером передефілювало 50.000 членів „служби праці“. До Нірнбергу виїхав на конгрес берлінський дипльоматичний корпус.

—o—

Присуд на спільників Паралевичевої.

ДРАМАТИЧНІ СЦЕНИ ПО ОГОЛОШЕННІ ПРИСУДУ.

У четвер 9. ц. м. вполудне предсідник трибуналу оголосив присуд у скандальному процесі спільників Ванди Парилевичевої серед великого зацікавлення публики, що виповнила салю по береги.

1) Гінду чи пак Гелену Фляйшерову суд засудив на 3 і пів року вязниці, 100 зол. гривни зі заміною на 10 днів арешту на випадок нестягальности і **на втрату** громадянських та почесних прав на 10 років; 2) **Ізидора Фляйшера** та 3) **Ерну Фарберову** суд засудив по **1 році вязниці** і позбавив громадянських прав на 3 роки; 4) **Йосифа Гохмана на 2 роки** вязниці і. на втрату громадянських прав на 6 років; 5) **Йосифа Голендра на півтора року вязниці, 60 зол. гривни** і на втрату громадянських прав на 6 років; 6) **Ляйба Ізлера на 1 рік вязниці; 7) д-ра Шнайда** трибунал **увільнив** від вини і кари.

Опісля предсідник майже цілу годину подавав обширні мотиви присуду. З черги прок. Гарбачинський зголосив сензаційний внесок, щоб арештувати тих всіх засудженців, які дотепер відповідали з вільної стопи. Трибунал по довшій нараді рішив затримати в арешті Гохмана, доки не зложить кавції у висоті 2.000 зол. та Гелену Фляйшерову. Інших засуджених трибунал залишив покищо на волі.

По оголошенні присуду на салі розігралися драматичні сцени. Фляйшерова вибухла спазматичним плачем, а Ізлер занедужав так, що спровадили до нього лікаря.

—o—

Відозви й комунікати.

КООПЕРАТИВНІ КУРСИ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ Р.С.У.К. У ЛЬВОВІ.

Для вишколення практичних працівників у кооперативах першого ступня ведуться при Ревізійнім Союзі Українських Кооператив кооперативні курси заочного навчання. Курси діляться на кілька родів: для крамарів і книговодців усіх родів кооперації, для справників і членів надзірних рад. Наука тріває від 1. жовтня до 30. червня. Лекції та випрацювання курсантів пересилаються поштою. Оплати за курс від 7 до 20 золотих (залежно від курсу). Програму курсів та ближчі пояснення висилає Управа курсів при Р.С.У.К., Львів, вул. Техніцька 1.

Окрім фахових курсів вводимо цього року перший раз „Курс Кооперативного Освідомлення“ для широкого загалу. На цьому курсі окрім кооперації викладають також історію українського народу, географію українських земель, українську мову і правопис.

ДОПОВНЮЮЧИЙ КУРС ГОСПОДИНСЬКИХ ІНСТРУКТОРОК ПРИ КРАЄВІМ ГОСПОДАРСЬКІМ Т-ВІ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“.

Повідомляємо всіх тих, що зголосилися на наш доповнюючий курс господинських інструкторок, який ми розпочинаємо 15. вересня ц. р., що по змозі приняли ми всіх кандидаток.

Одначе не могли ми приняти тих, що зле зрозуміли наше оголошення й не покінчивши попередніх наших двох курсів для господинських інструкторок „Сільського Господаря“ та не маючи практики при одній з наших Філій, на курси хотіли вступити.

Цей курс призначений для всіх інструкторок, що працюють при „Сільськім Господарі“ і вони його мусять обовязково закінчити без огляду на те, чи були на попередніх курсах чи ні. Також можуть у ньому взяти участь абсольвентки попередніх двох господинських курсів „Сільського Господаря“.

Третій курс для господинських інструкторок (6-місячний) розпічнеться в другій половині жовтня ц. р., про що своєчасно оголосимо.

Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“ у Львові.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Ліґа Націй і правний стан жінок.

Вісімнацята сесія Ліги Націй у вересні розглядатиме справу, яка особливо живо торкається жінок — справу правного стану жінки.

Ця справа для Л. Н. вже не нова і цьому питанню вже тому три роки присвячено багато уваги. Вирішено тоді було, що це питання неабиякої ваги і що треба добре його простудіювати. Вже тоді розділили цю справу на дві частини: вистудіювати і розробити справу становища жінки з погляду політичного, правного і цивільного доручено секретаріятові Л. Н., а становище економічне та охорони праці робітниці доручене Бюрові Праці, що працює при Л. Н.

Обидві ці установи розіслали ріжним державам анкетні листки, які дали дуже багато цінного і цікавого матеріялу. Ріжні жіночі організації, особливо міжнародні, зібрали теж багато інформаційного матеріялу, часто користуючись і приватними відомостями та окремими випадками.

Хоч сучасна жінка і визнає, що для неї найсвятішим обовязком є материнство, але не може вона обмежити своїх обовязків тільки на обовязки дружини-матері. З розвитком техніки домашні роботи не можуть виповнити її часу. З другого боку дістає вона тепер ширшу освіту і має бажання використати свої здібности на ширшому полі. Але найбільше спонукала її кинути родинне огнище необхідність заробляти чи доробляти на своє життя і життя своєї родини. Сучасне економічне становище вимагає праці жінки, а вона дала вже докази, що у багатьох випадках її праця доцільніша, ніж праця мужчини.

Одначе праця жінок не змінила справи їх заробітньої платні. В більшости країн і в більшости професій жінки за рівнорядну з мужчиною працю дістають далеко нижчу платню, хоч від них вимагають і того самого знання, точного та скорого її виконання. Часто праця жінки вимагає і таких самих духових чи навіть фізичних сил, що і праця мужчини. Жінки всього світу домагаються, щоб за однакову працю була й однакова платня. Здається, що це справедливе домагання, але на жаль, в більшости країн зрівняння платень є недосяжною мрією, хоч теоретично, ніби воно і признане, але в практиці не переводиться. (Скільки то цікавого і цінного матеріялу в цій справі моглиб дати уряднички та робітниці наших установ!)

Великі феміністичні організації стараються також управнити перед законом оба поли, але хоч і це домагання здається справедливим, то лише в кількох країнах його переведено в життя. В багатьох країнах із стародавньою культурою жінка не має політичних прав. Яка не булаб її освіта, яку цінну працю вона не виконувалаб, перед законом вона є лише платником податків, за якими вона ані не голосувала в парляменті і про які взагалі її не питали. Зате мужчина і той навіть найпримітивніший, без освіти, без фахового знання має право виборче тільки тому, що він є мужчиною. Як часто жінка і заробляє на життя родини і виховує дітей і несе взагалі всі життеві тягарі, а її чоловік тільки займається політикою!

В Европі, в країнах дуже близьких собі, правний стан жінки дуже ріжний. На півночі жінки досягли всіх прав тоді, як на півдні правний стан жінок є ще дуже незрівняний з мужчинами. Зате на сході жінки, що донедавна були упосліджені і навіть не могли ходити в товаристві чужого мужчини, тепер мають доступ до найвищих становищ, є членами парляменту та беруть живу участь в політичному житті. І від того вони не втратили нічого зі своєї жіночости ані ніжности! Ті мужчини, що їм доводиться працювати разом з жінками знають, як багато уваги і серця вкладають жінки в кожну справу.

Вереснева сесія Л. Н. розбиратиме всі ці питання і ще багато з ними звязаних. Так наприклад розглянуть і справу державної приналежности заміжньої жінки, що внаслідок останньої війни стало таким пекучим.

Всі жіночі організації дуже зацікавлені цією сесією Ліги. Міжнародні жіночі організації використають з її приводу навіть такі засоби пропаґанди, як радіо. Так нпр. у Женеві від 23. серпня введено постійні радієві авдиції на цю тему, а промовцями є найвизначніші представниці жіночого міжнароднього руху. Хто має добре радіо, може тих авдицій слухати щодня від год. 16·15.

К.

—o—

На кооперативнім вакаційнім курсі.

Тільки вже говорилося про ці вакаційні курси, зокрема про Ш. Вакаційний Курс РСУК, що моїх „три ґрейцарі" може й зайві та жіноча балакливість мене оправдає.

Я не хочу, борони Боже, говорити про конечність таких курсів, про великі користи, які вони дають; навіть не буду говорити про ці всі гарні реферати, які доповняють знання кооператора. І як то гарно дбають організатори курсів, щоб кооператор міг придбане знання використати! Але для того мусить бути він здоровий.

Мене спонукало до балачки щось інше. Оце вже третій з черги такий коопер. курс за нами. Я на попередніх не була, бо не була членом великої кооперативної родини, а не знала, що й прихильниць там радо витають. Поїхала на нього, щоб зблизька побачити тих всіх, що працюють у кооперації, на низах і в верхівках і які беруться перебудовувати та перевиховувати нарід. Поїхала і думала, що нас жінок буде сила, хочби тому, що нас у світі чомусь більше. І як я розчарувалася, коли зустріла на курсі 10 жінок, на 48 учасників курсу! 10 жінок і це тільки 4 коооператорки. Розчарувалася, — мені було до болю прикро, бо, чи нема у нас жінок кооператорок, не кажу вже коопер. піонірок, але хочби кооператорок-прихильниць!

У кооперації поле до попису для жінки, що з такою посвятою вміє робити муравлину — невдячну роботу. Для жінки, матері з її великим серцем, для жінки-громадянки, для жінки-господині.

Мимоволі йду думками до наших тихих сіл. І з подивом витаю ту жінку селянку, яка соромиться віднести свій продукт до чужинця, а яка йде за свій гріш по свої закупи до своєї кооперативи. Може мало ще таких, в порівнянні до цілої маси, але кілько їх булоб, якби вони мали добрий приклад від тих, на яких нині очі села звернені.

Учасниця.

—o—

Господарські поради.

Зближається час, коли треба дбати про запаси на зиму. Господині квашать огірки, капусту, рижики та роблять ріжні консерви. Хоч як чисто та старанно ходять коло овочів, бочок та слоїків, купують найкращу городовину та овочі, хоч заходяться, нераз не мають бажаних успіхів. Головно при квашенню огірків господині мають прикрі несподіванки. Часами огірки замість киснути гниють, іншим разом знову ніби то правильно спочатку квашаться, а щойно за якийсь час зачнуть рідніти, опісля зовсім розливаються. Давнішими літами і мені, хоч як я сіркувала та випарювала бочки та слоїки, дуже часто не вдавалися консерви. Що найбільше мене застановляло — те, що огірки того самого походження квашені у слоїках добре квасилися, а в бочці зовсім погано. Цей факт казав мені шукати помилки квашення у самій бочці, а не в овочах, бо бочку з її нерівною поверхнею трудніше докладно вимити. Зачала я оглядатися за добрими дезинфикуючими засобами, та зі задоволенням стверджую факт, що по кількох невдалих пробах з іншими засобами, знайшла я остаточно такий препарат, а саме таки нашу українську Моту.

Вже зараз першого року, коли то я мою бочку від огірків перед квашенням докладно кілька разів випарила розчином Моти, помітила я далеко краще квашення огірків. Не були ще вони такі ідеально тверді по укващенню, переважно горішні трохи рідли. Минулого року після випорожнення бочки з огірків я її зараз добре випарила розчином Моти, як і перед квашенням огірків ще кілька разів розчином Моти, і як каже припис на коробочці — добре випарила.

Моїм досвідом ділюся тут з іншими господинями.

Маю оправдану надію, що й вони переконаються про незвичайно корисне та хосенне ділання Моти при приготовлюванню бочок, фляшок та слоїків на ріжні консерви як соки, мармолади, огірки, капусту та помідори.

Стара господиня.

—o—

Балачки про моду.

ОСІННЯ НЕПЕВНІСТЬ.

У природі непевність і в цьогосезоновій моді теж непевність. Щось ніяк не може наважитись Мода сказати своє останнє осінне слово. В кольорах іде якесь суперництво між ріжними париськими сальонами. Одні висувають на перше місце зелений із ржавим відтінком колір, другі фіялковий у ріжних відтінках, треті ржаво-бронзовий, зеленкаво-бронзовий та червоний, що є властиво чимось посереднім між червоним і рожевим, схиляючись більше до цього останнього — взагалі і у відтінях кольорів якась невиразність. Носять на вулицях багато синіх у ріжних відтінях, але чи це апробують модні сальони в Парижі, ще невідомо.

Також непевність і в оздобах. На перших осінніх моделях багато вишивки та гафту. Матеріял вишивки дуже ріжноманітний від кольорового шовку і волічки починаючи і кораликами кінчаючи. Кораликів властиво то ще у вишивках найбільше, матових і блискучих і більших і менших. Поруч із вишивкою — ляма. Найбільше зявляється ляма золота і то у вузьких лямівках, стоячих комірчиках, хустинках у кишенях ґарсонок.

У фасонах — зміна у крою спіднички, яка не тільки покоротшала, але рівночасно поширилась. Тенденція до дзвону. На полудневих суконках і до ношення „у всіх випадках" дзвін той ще не широкий, але вечірні суконки заповідаються з дуже багатими дзвонами і в легких матеріялах, як муселіна, тюль, що добре до дзвонових вечірніх суконок надаються. Вечірні суконки теж коротшають, але покищо спереду. Новина при вечірній туалеті оздоба голови — раєрами і то раєрами у всіх колірах.

Капелюхи і далі дуже ріжноманітні, хоч ніби найбільший успіх мають так звані „тиціяни". Є це капелюшок дуже від чола з високою, піднесеною крискою, що творить ніби корону спереду. Ззаду той капелюшок міцно охоплює голову, а нераз творить закладки притиснені паском так, що зпід долішнього кінця виходить якийсь рід фальбани.

Зявляються потрохи й моделі пізне-осінніх та зимових плащів. Вони суто оздоблені футряними комірами та великими футряними кишенями, а навіть і маншетами, що за останні роки було вже цілком немодне. Тимчасом футра низькі — найбільше сельскіни, баранок, ченчіля і попелиця.

В осінніх моделях плащів нерідко зявляється, як основний матеріял шкіра. На цей раз ця шкіра тоненька, мягка і в преріжних колірах. Є досить таких шкіряних плащів довгих, тричвертівок і коротших жакетиків так, що трудно сказати, що буде наймоднішим. Підшиті такі шкіряні плащі теплими флянельовими підшивками.

Стільки наказує осіння мода тим, що можуть дозволити собі на переходові речі. Але ми ті, що мусимо дуже рахуватись з кожною новоробленою туалетою ще мусимо трохи вичекати, аж все те остаточно викляруеться та встановиться якийсь стиль для звичайних смертельниць.

Рита.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Таємниці краси колись і тепер.

Жінки всіх міст у Злучених Державах пильно ходять до інститутів краси. Зокрема на терені столиці фільми — Голівуд — ці підприємства стають місцем сходин для всіх зірок, статисток та інших дівчат, які за всяку ціну бажають узяти участь у кожному конкурсі краси. Краса має в Голівуді першорядне значіння. Вона рівняється питанню „бути чи не бути", із передумовою всіляких заходів, щоб дістатися перед операторовий обектив, здобути працю та успіх.

У плеканні краси найважливішою основою є руханка і спорт. Ці дві не допускають до небажаної ваги, а відома річ: ваге для молодої акторки це щось таке жахливе, що — покищо, як довго наказує мода — нераз доводить до зірвання контракту.

Крім спорту, який на думку голівудських жінок творить першу умову краси, істнує ще ціла низка своєрідних рецепт, з яких кожна екторха вживає іншу на свій лад. Можна не довіряти Фей Рей, коли вона запопадливо збирає пелюстки рож та ромен, сушить їх, а відтак мочить у гарячій воді та прикладає до очей. Вона впевняє, що це певний засіб на втому очей та заспокоєння нервів. Дивоглядно теж вправляє свій хід Джоан Беннет, який у цієї акторки дуже складний та граціозний: вона вранці кладе на голову три або чотири книжки, відтак схрещуючи руки на спині ловить лівою рукою правий лікоть і так проходжується по кімнаті 10 до 15 хвилин. Іншу методу стосує Каролина Льомбард, плекаючи обличчя. Вона накладає на нього грубу верству оливи, а по кількох хвилинах натирає шкіру кухонною сіллю. Згодом змиває сіль холодною водою, оливу витирає рушником. Це, мовляв дає чудесні успіхи.

Кожна із фільмових зірок має цілу хмару наслідувальниць, які свято вірять у те, що коли робитимуть те саме, що робить славна зірка, тоді успіх неминучий.

Оці сучасні секрети, як плекати вроду, можнаб порівняти із заходами для краси, що їх уживали в XVIII. віці. Читаючи книжку „Про юберігання краси" із 1775. р., находимо цілу китичку дивоглядних рад, які хоч і смішні, проте може й нині булиб незвичайно практичні та гідні наслідування.

Для жінок із блідими устами радили червону стяжку замочити у звичайній воді або горілці, відтак натирати нею уста, які діставали чудовий природний колір. Коли личко молодої жінки не було біле та гладке, тоді треба було вивертіти діру в молодій березі та вмитися березовим соком. Можна було теж умитися виваром із молодих листочків цього дерева. Автор книжки вказує на чистоту, як на першу основу краси. Молоді селянки та пастушки, яким панянки заздрять свіжого личка, „не знають іншої купелі, крім води з гірського потока, іншого дзеркала, як плесо чистого джерела, не вживають іншої одежі, як згрібне полотно, вибілене сльозами весняного світанку. Видається, що чистота прикрашує їхне тіло, виставлене на гостре повітря та промені сонця".

Добродійний автор цікавої книжки подає цілу низку рад, як позбутися немилого запаху тіла „злого віддиху", парплів, товщу у волоссі та інших недомагань людської породи. У книжці можна найти приписи на всілякі масти, „чародійні" олійки, течива, які „запевняють сніжнобілу шию, груди та оксамитні руки".

Дуже гостро картав автор тодішню моду. Це було справжнє нещастя, коли молода жінка вязала своє змучене тіло сталевим панцирем корсетів, тісним станичком криноліни і тяжкою роброною, дотого змучене, часто недомите тіло скроплювала перфумою, що радше могло довести людей до паморок, ніж зробити їм приємність своїм запахом.

—o—

Поліційні турботи з мандрівними зірками.

Перед літньою відпусткою у Голівуді дістали цього року всі визначні фільмові зірки обіжник, де дирекція поліції, чи пак: її департамент безпеки, просив подати йому можливо якнайточніше всі вакаційні проекти зірок... А ці, хоча й не дуже охотно беруться до пера, у цьому випадку скоро та точно сповнили бажання поліції. Бо йшло не про будьщо, а про охорону зірок підчас їх літніх поїздок і забезпечення їх цінних осіб перед — ґанґстерами.

В давніших часах американська поліція мала найбільше турбот, коли вряди-годи відвідував Америку якийсь коронований чи некоронований володар держави. Сьогодні турботи збільшилися стократно: тепер кожну з відомих фільмових зірок треба охороняти та слідкувати за її безпекою не менше, як за яким шахом, мікадом чи князем Велсу. Навпаки, ще більше: бо досі не трапився ще випадок, щоб ґанґстери вимагали викупу від якогось володаря, але такі випадки часті з фільмовими зірками.

Роберт Тейлор, якого нині вважають першим фільмовим амантом, зазнайомився недавно, їдучи до Мексика, з прегарною молодою бльондинкою. Недалеко мексиканської границі, вона намовила Тейлора висісти з поїзду і перевести з нею вечір у граничному містечку. Фільмовий амант (такий самий і в буденщині), вже пакував свої речі, коли йому вручили спішну телеграму голівудської поліції, яка його перестерігала перед знайомством з такоюто прегарною молодою бльондинкою... Тейлор повірив телеграмі й поїхав далі. Зараз потім арештували цю чарівну панночку і всіх її спільників-ґанґстерів у поїзді: ціле знайомство з Тейлором і намірена „вечірня пригода" у малому містечку були змовою, щоб шантажувати багатого актора.

Джоан Крофорд їздить, як і всі її фільмові товаришки, завсіди в товаристві детектива. Раз він запримітив, що підчас довгої поїздки зірки ввесь час їхали з ними ті самі пасажири, які, хоч і незвичайно елегантні та поважні, на ріжних стаціях розмовляли з якимись підозрілими типами. Не довго думаючи, детектив велів цих співпасажирів арештувати. Виявилося, що це члени небезпечної банди ґанґстерів, які чекали на догідний момент, щоб схопити фільмову зірку.

Кароля Льомбард, яка тепер підписала умову на шість фільм з гонорарем 900.000 долярів, впала раз жертвою ґанґстерів, які хотіли її вивезти на Аляску і там чекати на гроші. Тільки випадок допоміг їй по дорозі втекти і спастися, — а американська поліція стала після випадку довгий час предметом насмішливих і глумливих напастей з боку преси: мовляв, гарно вона піклується безпекою передових акторів!

Ось і чому кожний виїзд фільмової зірки спричинює біль голови у начальника відділу безпеки голівудської дирекції поліції!

Горе пяницям.

У деяких державах карний закон уважає пиянство обставиною, що впливає на менший вимір кари, в інших загострює кару. Так чи інакше для суду найважніше: чи винуватець був під впливом алькоголю у хвилині виконання проступку. До цього часу не було простого і чуткого приладу, щоб виснити цю обставину і поліційні урядовці, які списували перший протокол, приходили до висновку на основі власного враження: якщо людина кивається і плете несотворені речі, значить — пяний. Відома і клясична проба: „дихни!"

Цей емпіричний період тепер скінчився. Американський лікар Гартер відкрив простий спосіб, що дасть змогу устійнити нетверезість. Його вживає вже офіційно американська поліція. Отже нетверезість устійнюють так: Людині, яку допитують, дають гумовий мішечок і доручують йому надути його. Опісля випускають повітря з мішечка до посудини, наповненої червоною рідиною. Якщо рідина покривається синім колірoм, — доказ, що у віддиху допитуваної людини була спиртова пара. Якщо рідина не зміняється — доказ, що допитувана людина тверезa. Ступень пиянства легко устійнити на основі швидкої переміни коліру, і на підставі інтенсивности синьої барви.

Таємниця ділання цього „алькогоміра" в тому, що рідина, через яку перепускають повітря, обіймає хемічну речовину т. зв. „індикатор", що змішана з алькоголем дає реакцію і під її впливом змінює колір.

—o—

ТАМ, ДЕ РОЗІГРАЛАСЬ ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ РОМЕО І ДЖУЛІЄТИ.

Праця над ремонтом італійського замку Монтекі недалеко Вінченци дала змогу устійнити деякі нові дані, звязані з легендою про Джулієту та Ромеа. Як відомо, Шекспір узяв сюжет до своєї відомої трагедії „Ромео і Джулієта" з італійської хроніки зперед ренесансової епохи. Італійська хроніка не стверджувала точно, що трагедія розігралася в родинах Капулетів і Монтеків. У народі кружляли поголоски на цю тему тимбільше, що обі родини мали свої замки у Вероні і недалеко Вінченци. Тепер ці здогади справдились і легенда виявилась історичною правдою.

Згідно з переказом з замку Монтекі вів підземний коридор до замку Капулетів. Ромео користувався цим підземним ходом, щоб вночі закрастися до спальні своєї любки Джулієти. Одначе в істнування цього підземного коридору ніхто не вірив. На днях робітники, які направляли замок, відкрили потайник. У ньому найшли багато ріжноманітної середньовічної зброї і камінні бомби. Всі найдені предмети належать до епохи, коли розігралася любовна трагедія Ромео і Джулієти.

Один підприємчивий італієць вже влаштував при самих воротах замку невеличку печеру, з ресторанчиком, де туристи можуть оглядати замок за пляшкою вина.

—o—

БУДЖЕТ ВЕЛИКОГО ВЧЕНОГО.

Університет у Кембріджі купив від одного приватного бібліофіла записник Нютона з часу, як він був студентом у рр. 1665—9. Записник має 34 сторінки. Це справжній денник, де великий учений сповідається із своїх гріхів, але теж і записує речі для памяти. До гріхів належить відвідування ресторанів. Є там теж подана сума, яку він витратив на таке грішне діло: — один фунт. Спочатку була там інша сума, імовірно фіктивна, потім поправлена. У позиції „На фільософічні студії" находимо дуже скромний видаток — 9 шилінґів. Черевики коштували тоді 4 шилінґи; він мав їх купити, але для ощадности носив старі, подерті. Кошти різдва були 5 шилінґів. Нютон робив теж довги; вони дійшли до 15 шилінґів; це була велика сума на ті часи. Відомо, що ґеніяльний учений був дуже розсіяний і навіть не памятав, що мав собі купити. Вже за його життя кружляла анекдота про те, як він приготовляючи собі вечерю, вкинув до гарячої води годинник замість яйця, а на яйце глянув, щоб знати, як довго воно має лежати в кипятку.

ПЕРЛИ ЗАМІСТЬ РИБИ.

Один англійський рибалка витягнув цими днями на ріці Іден замість риби всякі дорогоцінности. Виявилося, що злодії положили їх якийсь час на дно ріки, щоб заховати їх перед поліцією.

ГОЛІВУДСЬКА ЛІТЕРАТУРА.

Голівудські фільмові фірми дістають щоденно тисячі фільмових сценаріїв від невідомих авторів з усіх кінців світа. Із них 90 відсотків зразу мандрує до коша; за деякий час там опиняються й останні десять відсотків. В останніх роках великі голівудські фірми не використали ніодного з цих надісланих сценаріїв. Своє „запотребування" покривають вони в інший спосіб. Передовсім фільмують нові популярні романи та театральні песи, далі твори відомих письменників, врешті сценарії власних письменників, які постійно працюють у фірмах. Їх є у Метро-Ґольдвін-Маєр вісімдесять, у Фокса — сімдесять, у Парамавнті — шістьдесять. Кожний із них зобовязаний написати кілька сценаріїв, з них щойно вибирають найліпші. На 10.000 рукописів використовують не більше як пятсот, решта гниє в архівах.

Повітові обжинки філії „Сільського Господаря" у Снятині.

Дня 29. серпня ц. р. пережила Снятинщина радісні хвилини великого підему духа, національної гордости і незломної віри у краще майбутнє. Того дня уладила філія „Сільського Господаря" у Снятині велике рільниче свято, зв. „обжинки", яке своїми розмірами, числом учасників і повагою переросло всякі сподівання Ради Філії.

Вже від вчасного ранку спішили всіми шляхами до Снятина цілі валки зорганізованих кружків „С. Г." і Гуртків Хліборобського Вишколу Молоді. Кожний кружок хотів показати свій дорібок: тут прекрасні коні тягнуть молотілку, там сівалку, коні і машини прибрані зеленню, люди в святочних одягах з гордими поглядами. Чим ближче до Снятина, тим тісніше на шляхах; на міській торговиці море людських голов, коней і возів.

Точно в год. 10. рано на великій площі „Сокола" почалась полева Служба Божа, яку відправив о. проф. Йосиф Проць в асисті о. Піка Василя, пароха Будилова й о. Максимюка, сотрудника у Снятині. Співав снятинський міщанський хор. По Службі Божій виголосив до зібраних прекрасну промову о. Дольний, парох Русова. По проповіді відбувся вулицями Снятина величавий похід, який своїм порядком зробив на своїх і чужих велике враження. Повних 40 хвилин твердим мужицьким кроком пересувалися члени кружків „С. Г." Сім тисяч людей взяло участь у поході. На переді їхала кінна бандерія з 300 коней (їздці і коні з поблизьких сіл). Дальше під звуки дутої орхестри з Карлова маширували кружки „С. Г." з поодиноких сіл. На чолі голова філії „С. Г." д-р Гриць Ганкевич з агрономом Василем Фодчуком і членами Ради Філії. Кожний кружок і Вишкіл Хліборобської Молоді зі своїми таблицями, прикрашеними вінками з пшениці. Серце наповнювалось радістю, коли ми бачили в поході дітей і старців — м. ін. три 77-літні господарі йшли на чолі кружка з села Тулови. Цілі покоління пересунулись перед нашими очима і засвідчили, що хліборобська організація „Сільський Господар" стає справді силою на селі. За пішими котились повагом вози, сівалки, молотілки, плуги, борони, культиватори, на переді прекрасно удекорований віз Районової Молочарні у Видинові. Похід переходив двома головними вулицями Снятина і вертався на площу „Сокола", де по дефіляді перед старшиною Філії розвязувався.

Потім зачалася друга частина свята. Серед непроглядних мас народу, які заповнили цілу площу, отворив д-р Гриць Ганкевич короткою промовою свято обжинків. З черги пішли привіти від повітових установ. Від Філії „Просвіти", Окружного Союзу Кооператив у Заболотові й Українбанку в Снятині зложив привіт Михайло Кантимир, що відчитав теж привіт від відділу Взаїмної Помочі Українського Учительства в Снятині. Від Рідної Школи витав присутніх о. проф. Йосиф Проць, від Союзу Українок п. Оригся Костинюкова, від Повітового Союзу „Каменярів" у Снятині Іван Стефаник, від Районової Молочарні у Видинові член дирекції Василь Федюк, що вручив голові Філії д-рові Г. Ганкевичеві хліб і сіль. Вкінці голова кружка „С. Г." в Карлові п. Семотюк Федір подякував д-рові Г. Ганкевичеві за працю для села і серед традиційних побажань дві жінки з Карлова вручили голові Філії як господареві свята великий вінок з пшениці.

На дальшу програму свята зложились виступи хорів, вправи членів „Сільського Господаря" і Хліборобського Вишколу Молоді. З великим успіхом співали хори: з Карлова, Снятина, Попельник, Джурова, Красноставець і Задубровець. Загальну увагу учасників свята звернули на себе пописи Хліборобського Вишколу Молоді з села Тулови. По мистецьки виконала молодь з того села вправи вільноруч, серпами, вінцями й хоругвками; буря оплесків і загальне признання були нагородою для виконавців. Особливо гарне виконання веж найменшими села Тулови було атракцією свята. Богату програму свята вичерпано аж перед заходом сонця. Д-р Г. Ганкевич подякував усім за участь і відспіванням національного гимну закінчено обжинки.

Вдоволені та з розсміяними лицями верталися учасники свята до своїх сіл. Голосно переповідали собі подробиці свята і тішилися, що пережили радісні хвилини. Велика це радість для Снятинщини, бо від світової війни не було тут подібного здвигу. Це вперше від непамятних літ затихла партійна гризня, на яку Снятинщина така богата. Прапор „Сільського Господаря" зеднав усі партії: показалося, що на цім терені є багато праці для всіх і що в єдности велика сила.

Велику працю у підготову цього свята вложили: д-р Гриць Ганкевич, агроном Василь Фодчук і п. Аронець Йосафат. Два останні повні два тижні ходили по селах і на місцях підготовляли грунт під цей небуденний здвиг.

—o—

Цікава трансакція.

Жінка одного шлеського промисловця продала недавно своє уживане авто. Серед кандидатів на покупців було кілька осіб, що давали досить високі ціни молодій автомобілістці, однак власниця вперлася при тому, що авто, якому завдячує багато милих хвилин у житті, віддасть тільки в добрі руки.

Тоді виступив пан Віктор Болєста з Мисловиць і сказав, що на останній льотерії виграв 5.000 зол. і готов їх видати на гарне авто.

Автомобілістка мала довіря до цього покупця і годилася на пропоновану ним ціну, тільки хотіла бути певна, що пан Віктор є людиною статочною та розважною.

Застановлялися над доказом, коли пан Б. витягнув з портфелю льос льотерії клясової і... переконав продаючу цілковито.

Прошу брати моє авто, — сказала з переконаням. — Знаю, що ви ані йому ані собі в ньому кривди не зробите. Інший легковажний чоловік розбив би його скоро, але той, хто раз виграв і грає далі, є напевно мудрий і розважний. Це мені вистачає.

Пан Болєста є вже від кількох днів власником авта і їздить ним щоденно до праці з Мисловиць до Катовиць. Часом пристає перед деякими колектурами, але ніколи не перевищує 50 км. на годину.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Через границю.

Сидимо в колибі, що притулилась до масивного туловища старої смереки і крізь шпари в „дильований" покрівлі виглядаємо смерку. А день „як нанявся", жарить розсміяним сонцем, розписує темними тінями малу, низьку і зовсім поруділу траву, — дрочиться пакосний.

Коли хтось хоч раз спробував переходити „зелену" границю, той без труду зрозуміє наші настрої. Ідеш перенятий якимсь дивним неспокоєм. Тривожні, несміливі погляди вискакують крізь шпари, в стінах колиби, здається ось-ось нанесе лихо недоброго граничера і... брр!!! Всі радо зріклися би цієї рисковної ескапади та ніхто не має відваги перший запропонувати відступ. Тоді д-р Н., званий у нас „Вуйцьом", витягає із кишені свого мандрівного однострою зладженого точно з усіма правилами туристичного кравецтва, коротку, чорну люлечку, набиває її пахким „капітаном" і намагається підбадьорити нас:

— Це ще ніщо, мої дорогі. Не таке перейшли ми. Ось, хочби, тямлю як нині, такий епізод, що трапився мені в цих сторонах. Було це в часі, коли останки нашої армії манівцями, хто кулою знав, продирались на Чехословаччину. Я з моїм товаришем пустились через ліси, Говерлею. Ідемо, ідемо і не счулися, як почало смеркати. Трохи нам моторошно, але нема як вертатися. Грабіжників не боїмось, бо тих пару метрів сукна, що маємо в наплечниках і книжки не вартують багато. Нераз — уявіть собі — зпоміж дерев висуваються три дула і, лунає різкий голос:

— Стати!

Стоїмо. Зпоміж дерев виходить трьох дядьків, гуцулів із лагідно всміхненими повними обличчями, з люльками в зубах із рушницями спрямованими на нас. Двох стоїть коло дерев, а третій, стрункий, гарний мужчина підходить до нас.

— Хто ви будете?

— Січові стрільці.

— Ах, так...

І махнув рукою на своїх товаришів. Миттю дула перестали грізно заглядати нам в очі, а ще коли опришки щиро з нами звітались, ми зовсім успокоїлись. Їхній провідник частував нас запашним тютюнцем і розпитував про всячину. Вкінці зачали з нами прощатись. Провідник кріпко стиснув нам долоні і гордим голосом заявив:

— А як будете на долині, скажіть жандарам, що вас чіпав Микола Шугай!

„Вуйцьо" затягнувся димом і дивився на нас. Його оповідання трохи розворушило цю тяжку атмосферу неспокою. Тимбільше, що й сонце видно змучилось так увесь час горіти і стало ховатись в долину. Тіні стали видовжуватись, витягалися, боязкими раменами сутінків обіймали щораз більший простір. А далі останні промені сонця загасли й повіяв холодновий вітрець. Зашумів ліс. А ліс у літі шумить довго-довго, проймає таємністю. Здається тисячі недоговорених слів пробудилось, недомріяні мрії наново затанцювали в п'янкій заві. Здається десь із долини повінь котиться. Десь дзенькне глухим, розбитим бренькотом калатальце, завішене кольоровою вузькою стяжкою на шиї поважної корови, десь протягнеться дзвінкий вигук пастуха, що босий, в обштрімпаних ногавицях, із різьбленою химерно сопілкою в устах цілий день Божий виспівує свої, компоновані без знання найпримітивніших правил гармонії, сумовиті пісні. А потому вибігає моторний легіник і дивиться на нас великими синіми очима.

Вуйцьо виставляє з колиби свою лису голову й каже:

— А ну-ко заграй нам.

— Нема чьису.

Але вуйцьо не перший раз у горах. Знає, як заохотити гуцула. Виймає півзолотову монету. Одначе цим разом вуйцева метода не помогла. Легінь нахмурився, ласим оком подивився на гроші, але вкінці махнув рукою.

— Від чужих грошей не биру...

— Та-ж ми не чужі. Свої...

— Ба, ци як? Ая! Ніби тому, що по нашому говорите? Знаю. Знаю.

І відходить. Ми ніяково дивимось на себе. А одночасно радіємо, що він так зробив.

Коли між стрільчастим верховіттям сосон показується бліде світло місяця ліс затихає. Помалу перестає шуміти холоднавий вітрець, не чути глухих калаталець, тільки десь здалека несеться тужливий звук сопілки. Стелиться лісом, спливає разом із місячним світлом удолину. Де далі сопілка вмовкає, а доходить до нас дзвінка пісня.

Ой, на дебри, ой, на ріки, ой на зворн
пливи-пливи моя пісне о Чорногори...

Вуйцьо зараз починає і собі підспівувати під носом.

— Знаєте, як почую пісню, так зараз сумно під серцем робиться. Пригадуються давні часи, давні роки, давні мандри. А ходили ми, ходили далеко. Не мусіли крізь свою, рідну землицю перекрадатись ночами, мов злочинці...

Вуйцьо дивиться далеко в темінь ночі. Мі-

НОВИНКИ.

— **Проф. Стефанія Надрага.** Лекції сольового співу, фортепіяну і приготування до консерваторійних іспитів. **Орльонт 26, І. п.** (бічна Крупярської) між 15—17. 1621 2-2

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 9—10

— **„ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива,** виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

— **Їдучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зиблікевича 4. 8—9

— **Мистецька вистава,** уладжена з нагоди Східних Торгів Т-вом Прихильників Мистецтва в салях Европейського Готелю у Львові, викликає велике зацікавлення в широких культурних колах. Дві гарні колекції Бр. Рихтер-Яновської (Краків) і Мартина Кіца (Львів), овіяні малярською поезією і богатий загальний сальон з новими, незвичайно ефектовними працями найвизначніших львівських мистців творять гармонійну, фасцинуючу для ока цілість. Вистава отворена щодень від 9 до 19 год.

— **Арештування.** В Поникві пов. Броди арештовано Евгенію Чорнобай, якій закидують протидержавну діяльність. Арештовану відставили до Золочева.

— **Розбудова львівської політехніки.** Справа будови будинків для механічного виділу львівської політехніки переходить у стадію реалізації. Конкурс на будову вже розписано. Міська рада має дарувати державному скарбові під будову 8 гектарів грунту біля кадетської школи. Будова обійме 5 триповерхових бльоків і верстатову галю. Механічний виділ поділять на два виділи: механічний та електротехнічний. Виконання цілого комплексу будинків розложено на три будівельні сезони.

— **Вийшли на волю.** З бережанської вязниці вийшли: Павло Підлужний, Василь Потягач, Василь Наконечний, Микола Вельгош, усі з Дрищева, арештовані 4. VI. Крім того вийшов Василь Ковальчук, засуджений на 6 місяців за злоганий стріл до постерункового. Останніх 3 місяці відсидів у люблинській вязниці, де працював при водних роботах на ріці. Вийшли також Олесь Масляк і Михайло Моравський з Підгаєччини, арештовані в звязку з подіями в Заваловї. З тої справи остало ще 9-ох у вязниці.

— **Засудили 6 дівчат.** Влада покарала 6 дівчат зі села Конюхи пов. Бережани карою десять діб вязниці за те, що вони співали революційні пісні. Всі вони кару відсиділи та вийшли вже на волю.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Клясової Льотерії впали такі більші виграні: Постійна денна виграна: 5000 зол. на ч. 6376; 50.000 зол. на ч. 13325, 5462; 10.000 зол. на ч. 32434; 5.000 зол. на ч. 7823, 94310, 189389; 2.000 зол. на ч. 12322, 33119, 47842, 49718, 67764 93122, 93220, 108333, 108875, 109634, 112332, 161126, 62682, 172383, 182258, 194835; 1.000 зол. на ч. 10797, 16661, 20910, 47751, 49529, 55390, 57216, 70769, 70187, 71862, 71935, 72769, 76396, 82008, 83074, 0904, 95453, 100562, 103111, 123092 126920, 130524, 136439, 136439, 136830, 150630, 154622, 161697, 167249, 175623, 179261, 189553.

— **На залізничій лінії Львів-Рудки** установлено нову пару потягів. Відізд з Рудок до Львова в год. 13.09, приізд зі Львова до Рудок год. 20.24. Доси від год. 8 до 18 веч. не було ніякого потягу до Львова, а зі Львова, хто не вспів до потягу на год. 14.40, мусів чекати аж поза північ.

— **На залізничій стації Снятин-Залуче** мають побудувати поштовий будинок. У цій справі приіздив туди віцедиректор поштової дирекції зі Львова.

— **Ліки мають подешевіти.** Міністерство суспільної опіки покликало три підкомісії, що мають проаналізувати ціни ліків у промисловій, гуртовій і подрібній ділянці. Лікування широких мас у Польщі стало неможливим, бо ліки за дорогі. Ріжниця між фабричними і детайлічними цінами доходить нераз до 200, 400, а навіть 600 проц.

— **Шукають за залізом у Надвірнянщині.** У надвірнянському повіті перебуває група геольогів-інжинірів, глядаючи за залізною рудою, головно піритом, якого поклади находяться в долині Прута, в околиці Ямної та в долинах обох Бистриць. Кількадесять літ тому в Пасічній, 16 км. від Надвірної, находилися спеціяльні гути заліза, в яких працювало кількасот робітників.

— **Пожежі.** В селі Загірю зборівського повіту згоріло 7 господарств на шкоду коло 10.000 зол. — В Куликові пов. Радехів згорів шкільний будинок.

— **Саранча на Волині.** Міністерство рільництва одержало звідомлення про язву саранчі, яка появилася масово в луцькому повіті і знищила 1.000 гектарів овочевих дерев та окопових ростин. Саранча прилетіла з Азії.

— **Львівська хроніка.** Кравецького помічника В. Голодняка засуджено на рік безоглядної вязниці за знасилування 5-літної дівчинки. — На вул. Сербській авто наїхало Юліяна Дубіса і тяжко його потовкло. — При замкнених дверях відбулася в окружному суді розправа проти 6-ох ґімназійних учеників з Левандівки за те, що пускали в обіг фальшиві 50-сот. монети. По розправі предсідник трибуналу Міхале зганив лише підсудних з уваги на їх молодечий вік. — У четвер вполудне 18-літня Станислава Шен зранилася вистрілом з револьвера в помешканні при вул. Старознесінській ч. 49 підчас суперечки зі своїм чоловіком.

— **Краєва хроніка.** З компетентного джерела повідомляють, що причиною самогубства Якова Гендлера, касіера міської щадниці в Станиславові, було не виповідження йому посади, але викриття в касі браку готівки 2.605 зол. — До домівки стрілецького союзу в Коломиї добулися в ночі непрошені гості і зїли приготовлену на забаву вудженину та випили 25 фляшок пива. — У Швайковичах пов. Чортків 70-літня Юстина Копистинська вбила свого 75-літнього чоловіка. Причиною душогубства був маєтковий спір. — Степан Будний із Слобідки Джуринської пов. Чортків пострілив Йосифа Калівошку, що крав гречку на його полі. Перевезений до шпиталю Калівошка помер. — В Адамах пов. камінецького згоріли будинки Карла Ваксмана та ще одного господаря. Шкоди є на 5.700 зол.

— **Велика афера залізничників.** На приказ слідчого судді поліція арештувала в Сосновці та Ченстохові 14 залізничників за зловживання на шкоду державного скарбу. В цю аферу є замішаних понад 100 осіб.

— **Політичний підпал.** Велику сензацію серед поляків викликала пожежа в селі Рожкі-Земакі високомазовецького повіту (середуща Польща). Вогонь повстав одночасно в чотирьох місцях і при сильному вітрі знищив майже ціле село з усім мертвим і живим інвентарем та цьогорічними зборами. Кажуть, що під село заїхав був самохід і незабаром швидко віїхав, після чого на чотирьох кінцях села почало горіти. Нема сумніву, що пожежу спричинив підпал на підкладі політичних порахунків. Націоналістично-радикальне „АБЦ" стверджує, що в селі нема ніодного жида та що всі мешканці належать до польських націоналістичних організацій. Поліція шукає винуватців серед ворожого партійного табору.

— **Кат при роботі.** На подвірю карної вязниці в Познані виконано смертний присуд на 42-літнім Яні Ткачу, що був герштом бандитської шайки і мав на своїй совісти кілька грабункових убивств. Страчення на шибениці виконав кат Бравн.

— **Згоріло двоє дітей.** В Родижах ковельського повіту вибухла пожежа в мешканні Домета Ткачука. В тім часі двоє його дітей спало на горищі. Вогонь поширився так швидко, що рятунок був неможливий. У вогні знайшли смерть 10-літній Гринько і 7-літній Петро Ткачуки. Доньку Анну вдалося в останній хвилині врятувати.

— **Неетичне діло чи злочин?** Варшавський апеляційний суд розбирав справу Стефана Яблонського, доктора ветеринарії, якого перша інстанція засудила за матримоніяльне ошуканство. Будучи студентом медицини, Яблонський навязав з одною своєю товаришкою знайомість, опісля заручився з нею, а що не мав грошей на докінчення студій, його наречена перестала ходити на виклади і віддалася зарібковій праці, даючи йому гроші на студії. Щоби скорше скінчити студії, Яблонський перенісся на ветеринарію, одначе осягнувши свою ціль, не хотів додержати обіцянки подружжа. Він заручився з іншою дівчиною, удержуючи одночасно першу наречену в переконанні, що ніщо не змінилося. Аж після вінчання з другою все виявилось. Заведена дівчина оскаржила Яблонського за матримоніяльне ошуканство. Окружний суд засудив нечесного ветеринаря на півтора року вязниці з припиненням кари та зворот коштів, які студентка давала на його удержання. Засуджений відкликався до вищої інстанції, доказуючи, що не допустився ніякого ошуканства, тільки неетичного діла, яке не підлягає карі; не мав тільки відваги повідомити першу свою наречену, що вже її не любить. Заапелював теж прокуратор, домагаючись додаткової кари — позбавити засудженого ветеринаря права виконувати свій фах. Апеляційний суд відложив справу до суботи.

— **Большевики розстріляли 44 большевиків.** У ленінградській окрузі на основі судових присудів розстріляно впродовж місяця серпня ц. р. 44 особи. Переважають між ними провідники колхозів, промислових заведень і т. п. Всі були старими членами комуністичної партії й багато з них мало високі совітські відзначення.

— **Замість проповіди звукова фільма.** Льондонські часописи повідомляють, що в 200 англійських церквах наладнають вже в найближчих тижнях апарати звукових фільм. Підчас богослуження будуть висвітлювати фільми релігійного змісту. Звукові фільми мають заступити проповідь, хоча читання біблії та співи залишуться.

— **Може купите слона?** Англійське міністерство війни оголосило, що має на продаж 10.000 слонів, які служили досі в індійських кольоніяльних арміях в Бурмі. Моторизація армії довела до того, що слони вже непотрібні при військовій службі.

— **Підвязка, що хоронить перед комарами.** Одній фабриці штучного шовку вдалося зладити підвязки, що хоронять ноги перед комарами. Завдяки деяким хемікаліям вони видають зі себе запах, між іншим гвоздиків, якого комарі не зносять. Можна теж мати запах пороти іншої комашні. Нема сумніву, що на нові підвязки буде великий попит.

— **Ріжні вістки.** Японське посольство у Відні заперечує вістку, будьтоби Японія зреклася зорганізувати Олімпіяду в 1940. р. — На французьке летовище в Меріняк упав бомбовий літак і згорів до тла. — Біля Штайн у Голяндії впав до каналу паровіз із 10 вагонами, при чому згинуло кількох людей.

ПРОТИСОВІТСЬКІ НАСТРОЇ СЕРЕД ВІЙСЬК НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

До Льондону наспіла вістка про сильні протимосковські настрої в українській совітській армії. Московська влада арештувала 3-ох ґенералів та 7-ох старшин-українців, закидуючи їм змову проти теперішньої влади з метою відірвати Україну від СССР і знищити комуністичний режім. Арештування серед військових кол в УССР звязують тісно з останніми сензаційними подіями на Україні, головно зі самовбивством Любченка.

сяць уже зовсім сховався між клубястими звалами хмар. Десь, неначе зпід землі виринула висока, кремезна стать гуцула. Нахилився і тихо шепнув.

— Тепер саме добре. Темно, хоч в око стрелити. Ідемо.

Наш провідник, що його замовили ми зранку, не перший раз веде прогульку через границю. Дорогу знає напамять. Він іде попереду, ми за ним. Тихо — ні шелесне, бо кожний неосторожний рух може зовсім погано закінчитись. По дорозі гуцул дає нам ще вказівки.

— Пени, як що до чого, кожний хай сам рятується.

Нежданно хтось зачепив на стежці за камінь. Загуркотіло. Ми пристали, насторожились. Чути як серця гупають неспокійно. Чути, як кров плине. А потому йдемо далі. Сходимо між деревами надолину. Зпоміж дерев заблисло світло. Це галява. Простора поляна з колибою. Знову пристаємо. З колиби доходить притишений сміх, а далі тиха пісня.

Не бачив я гуцулочки,
від коли вродився,
аж тепер я на гуцулку
добре придивився.

Провідник махає рукою.

— Безпечно.

Ще кілька хвилин напруження і ліс зникає. Далі, серед мряк слабими вогниками блимають світла.

— Ми вже на місці.

Немов стокільограмовий камінь спадає нам із грудей. Границя за нами. Перший етап мандрівки закінчений.

Умовляємося з гуцулом, що за три дні має ждати на нас, коли будемо вертатися.

Дописи.

СТАРИЙ САМБІР.

Окружний луговий попис. Молода старосамбірська лугова організація відбула 29. серпня ц. р. свій другий річний окружний попис. Програму цього лугового свята виповнили: Служба Божа, що її в 9. годині відправив місцевий парох о. Бенців; генеральна проба вправ від год. 10. до 12. на площі „Сокола“ і властивий попис, що почався в год. 3. пополудні. Пополуднева частина програми почалася звітом і переглядом „Лугів“, що його доконав делегат Великого Лугу ред. З. Пеленський. Опісля йшли: промова голови старосамбірського лугового гнізда інж. Мороза; луговий гимн; гимн і вправа „Боже Великий“ у виконанні жіночого лугового доросту із Лужка Гор.; вправи луговиків палицями; вправи луговичок вінками; вправи луговичок серпами; національні танки у виконанні лугового доросту із Стрільбич; вежі у виконанні лугового доросту із Лужка Гор.; мішані вправи луговиків і луговичок; промова делегата Головної Старшини; роздача „Лугам“ дипломів за участь у цьогорічному луговому краєвому здвизі у Львові; відспівання національного гимну і дефіляда. Зорганізовану участь у пописі взяли „Луги“ із Стрільбич, Лужка Гор., Туря, Лаврова, Лінинки і Навчілки, що дали разом 310 луговиків і луговичок. Інші села, що в них лугова праця щойно наладжується, прибули на свято незорганізовано. Теж незорганізовано могла прибути на попис молодь із Топільниці, де турчанське староство недавно розвязало т-во „Луг“, одно з найактивніших у нашій окрузі. Найкраще запрезентували себе „Луги“ із Стрільбич і Лужка Гор. Перший передовсім скількістю членів, дисципліною і запалом у праці, в чому головна заслуга місцевого голови Сеньчишака і начальника Вершавського; другий передовсім вишколом. — Цей II. окружний попис старосамбірських „Лугів“ дав доказ, що молода Лугова Організація Старосамбірщини росте і кріпшає у живому темпі та що вона здобула вже для себе серед місцевого громадянства признання й авторитет. **Учасник.**

КОПИЧИНЦІ.

Повітовий попис дитячих садків у Копичинцях. Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ в Копичинцях улаштував 28. серпня п. р. на спортовій площі в Копичинцях повітовий попис дитячих садків з нагоди 15-літнього істнування Р. Ш. в Копичинеччині. Свято відкрив голова адв. м-р Троян, що виголосив довшу д. гарну промову. Письменний привіт на попис, пересланий Головною Управою „Р. Ш.“, відчитав студ. медицини з Чабарівки Іван Малиновський. Приявні приняли його рясними оплесками й окликами: „Слава!“ На дальшу програму зложились чотири збірні вправи вільноруч дітей з 7 садків, вправи поодиноких садків зокрема, деклямації і кілька національних танків, при чому дуже захопили й зацікавили публику своїми вправами також дівчата доріст — вихованки Р. Ш. в числі до 40 з Чабарівки, які виконали вправи вільноруч, хоруговками, рушниками і національні танки „Катерину“, „Коломийку“ та „Чумака“. Ці останні у великій мірі причинились до звеличання попису та вдержання на нім ладу і порядку. І з трибуни і з площі глядiла публика з радістю на румяненьких хлопчиків у гарних червоних шараварах і вишиванках, на дівчатка, убрані теж у національні строї з віночками та з голубими стяжками на головках, яких було коло 180. Присутні на пописі гості обдаровували рясними оплесками маленьких діточок-хлопчиків з діточих садків, як також вихованків дівчат Рідної Школи с Чабарівки, як виконавців обширної програми. Зорганізуванням і підготовою попису занялася президія Ради Повітового Союзу Кружків Р. Ш. в Копичинцях з головним ініціятором тогож попису і членом Контрольної Комісії Ради п. Іваном Малиновським, студ. медицини з Чабарівки, якому, як також учителькам провідницям Ользі Мельниківній, Володимирі Марянчуківній, Моніці Шелегей, Ізабелі Кацан, Лідії Софії Головківній і Константині Вишицькій належиться за це повне признання і щира подяка. Участь у цьому пописі мали взяти діти зі всіх садків повіту, на яке то свято зразу адміністраційна влада прирекла була дати дозвіл. Одначе на два тижні перед речинцем адміністраційна влада дала дозвіл на цей попис тільки із участю 7 найближчих садків. Інші мусіли сидіти дома. **Учасник.**

СТРИЙ.

900-ліття віддання українського народу Ярославом Мудрим Пречистій Діві Марії в опіку відсвяткувала Стрийщина величаво 28. серпня в Стрию. В год. 9.30 відслужив торжественну Службу Божу о. прелат Василь Дубицький, ем. гімназ. катехит з Бережан, в асисті оо. декана Іваска Степана й Охримовича Богдана. Прегарну змістом і формою проповідь виголосив о. Зиновій Нарожняк. Співав хор з Дуліб під управою п. Пасічки. Непроглядні маси народу залягли площу і вулиці біля церкви. Атракцією була також Сестра Василиянка Марія Настя Волошин, яка збирала датки на церкву СС. Василіянок у Львові. В годині 13.30 у парку Яворівка відбулася святочна академія. Розпочала її кантата в честь Пр. Діви Марії, відспівана хорами з Добрян, Дуліб і Конюхова під проводом о. Зиновія Нарожняка, сотрудника з Добрян. Від комітету привитав зібраних громадян і запрошених гостей адв. д-р Антін Герасимів пояснюючи вагу цього ювилею та заохочуючи присутніх вірно стояти при заповітах Ярослава Мудрого. Злучені хори відспівали кілька гарних точок, при чому найгарніше випало інсценізоване „Слово Іларіона“, виведене хором молодшого церковного брацтва під проводом о. Зиновія Нарожняка. Вправи шкільної молоді повіту до арії молитви „Боже Великий“ у супроводі злученої сокільської орхестри зі Стрия й Угорська викликали захоплення у всіх приявних. Багато праці вложила тут учителька ритміки п. Паславська, яка за дозволом інспекторату обїхала кілька сіл і вивчила молодь. Хор шкільних (300) дітей з цілого повіту в супроводі орхестри з Угорська під управою проф. Кульчицького показав, що при вмілій праці можна і в найтрудніших обставинах по мистецьки вивести трудні точки. Прегарна була промова ред. Глібовицького зі Львова, який у своїх красномовних словах вказав, що дорога до відродження українського народу веде через віру у Бога і бережения Божих та церковних заповідей. Католицьким і національним гимном, відіграним злученими орхестрами, закінчилася академія. Підготова цього релігійно-національного свята була солідна, бо й комітет з 14 найчільніших стрийських громадян уважав, що належне приготування цілого свята дасть гарний успіх. Всі українські освітньо-економічні установи делегували до комітету найкращих своїх робітників, які поділилися на секції та всю підготовчу працю якслід виконали. На академії явилися численно всі чільніші українські громадяни, представники влади, духовенство і дуже численно доокличне селянство й міщанство. По академії відбувся спільний обід у ресторані в Нар. Домі. Ввесь час була гарна погода.

Презента для пароха Стрия підписана. Дня 2. вересня міська рада в Стрию підписала презенту на пароха у Стрию дотеперішньому завідателеві о. Гаврилишинові Ілії. Митроп. Ординаріят прислав терно, в якім були: о. Сухий Волод. з Волехова, о. д-р Цегельський Ігнат та о. Гаврилишин. Сподіємося, що новий о. парох і дальше буде продовжувати свою успішну душпастирську працю для добра церкви й українського народу.

Українські учениці державного педагогічного ліцею в Стрию мусіли розпочати шкільний рік богослуженням у костелі, бо так зарядила нова управителька ліцею П. Галашинська з Яворова. Дивно тільки, що українські вчителі й учениці на це згодилися. Що на це скаже Кураторія і Митрополичий Ординаріят?

Концерт арт.-співака Дуди. Дня 1. вересня відбувся у Стрию концерт співака п. Дуди. Саля Народнього Дому зібрала велике число слухачів, які змушували нашого співака до численних наддатків.

Новий престіл Преч. Діви Марії на Ланах. Заходами пароха Ланів о. Цурковського має стрийське громадянство змогу любуватися працею артиста-різьбаря п. Коверка, який до старинного (з XVI. століття) образу Преч. Діви вирізьбив чудовий кедровий престіл. Стилева церква на передмісті Лани дістає знову артистичний престіл і в цей спосіб підноситься культурне надбання й артистичний смак нашого міщанства. Добре було би вирізьбити ще по другій стороні церкви такий сам престіл для Христового Серця, щоб гармонія обох престолів взаїмно себе доповняла.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З нагоди „Торгів“.

Стільки літ відбуваються у Львові „Східні Торги“, на яких як щось є, то все з заходу, а я не знаю чи був більше як два рази на них. Люди приїздили бувало з далекої провінції, з найбільше східних окраїн, приїздили, робили закупи на... Академічній чи Легіонів і відїздили назад, легко нарікаючи. На Торгах нічого не сторгували, бо там усе було „ангро“, а на Академічній платили більше як звичайно, бо там використовували конюнктуру.

Потім змінилося дещо. Самі „Торги“ почали робити конкуренцію Академічній, спустивши з гросістівського тону на детайлічний та продаючи „шварц, мидло, повідло і ружні делікатеси“. Декуди навіть вино на чарки, але по такій ціні, що за одну чарку на „Торгах“ купив би одну літру на Мадярщині, а три чарки на Академічній. Давнішими часами давали ще дещо покушати, часом реклямовий бальоник чи паперову парасольку, нині такої дармохи нема. Хочеш покушати — плати, хочеш бальоника — покушай. Деякі фірми роблять навпаки: хочеш бальоника — покушай, хочеш покушати — плати.

— Йдете на „Торги“? — питаю вчора одного знайомого.

— Щож то, чи я приїхав до Львова?! Ніби як перейдуся вулицями не побачу того самого? Навіть більше!

Я признав йому слушність, але ні я ні він не подумали про одно: жидівський календар. На самі „Східні Торги“ випав новий рік ще більше східного народу і щойно тоді показалося, чому Львів має марку східного міста: десь-не-десь світилася крамнична вітрина, решта — як підчас антисемітських демонстрацій: на глухо заперте.

Казав мені один український купець:

— Щойно в велике і довге жидівське свято чоловік орієнтується, хто купує не в своїх. До моєї крамниці приходять нові лиця, хоч і типово наші. Притиснув їх жидівський новий рік. А купивши щось, виголошують довгі промови про потребу гасла „Свій до свого“ і... прийдуть знову на жидівський новий рік.

Мій знайомий цього року здається таки поманджав на Торги, бо ні на Академічній, ні на Легіонів не мав що оглядати.

Вибираюся цього року і я.

Коли не бачите когось кілька літ, то легко пізнаєте ріжницю. Тут волос побілів, там зморшка виповзла — змінився чоловік. Думаю, те саме і з „Торгами“. З року на рік менше крику довкола них, менше паради при відкритті. Львів — до всього легко звикає, звик і до Торгів, а припускаю — колиб їх нараз не стало — не відчув би страти. Тоді, хто любить схід — поїхав би до Белза, до рабіна, а хто любить торги — до Улашковець.

Все таки піду подивитися. Цікавлять вони мене тим більше, що, кого не запитаю — ніхто ще не був. Фама ферт, що з більших атракцій є там катеринка, а на ній папуга, що тягне льоси з пророцтвами на будуче і порошок на плями, що чистить навіть найбільш заплямлену репутацію.

Кажуть, що коло папуги товпиться ціла маса політиків, а коло порошку — краща частина людського роду.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

СОКІЛЬСЬКІ КРАЄВІ ЗМАГАННЯ

у легкій атлетиці та відбиванці відбудуться на площі Сокола-Батька в суботу 11. і в неділю 12. ц. м. До змагань зголосилося понад 200 змагунів, у тім 50 жінок, з цілого краю. Змагання ці викликали велике зацікавлення, чого найкращим доказом те, що з провінції крім змагунів зголосилось к. 100 гостей.

Програма змагань:

В суботу в год. 9. рано починаються змагання за сокільське першенство краю у відбиванці. До цих змагань висилають всі округи своїх першунів мужчин та 4 округи жіночі дружини. Перше місце буде боронити Сокіл IV — Львів, минулорічний першун та Сокіл-Перемишль посестри.

Пополудні в год. 3. відбудеться святочний звіт і перегляд змагунів. Відтак підуть легкоатлетичні конкуренції:

Побратими: передбіги 100 м., стусан кулею, біг 3000 м., скок удовжінь, передбіги гінців 4×100 м. та передбіги 400 м.

Посестри: передбіги 60 м., стусан кулею, скок удовжінь, передбіги гінців 4×60 м.

Неділя 12., год. 9. рано:

Побратими: півфінали 100 м., скок жердкою, півфінали 400 м., мет диском, півфінал гінців 4×100 м., біг 1500 м.

Посестри: мет ратищем, передбіг 100 м., скок увисочінь, фінал 60 м.

Неділя, год. 3. попол.:

Побратими: фінал 100 м., фінал 400 м., мет ратищем, фінал гінців 4×100 м., скок увисочінь, олімп. гінці 800+400+200+100 м.

Посестри: фінал 100 м., мет диском, фінал гінців 4×60 м., біг 800 м.

Вечором відбудеться роздача грамот у руханковій салі Сокола-Батька та вечірка з танками.

Змагання відбудуться без огляду на погоду.

СТЕП — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

В неділю 12. ц. м. розіграє дружина Степу змагання за мистецтво Ц-кляси з дружиною Стшельца з Перемишлян. Українська дружина повинна доложити всіх старань, щоб виграти ці змагання, які відбудуться на грищі 40. п. п. (Погулянка). Початок в год. 10. рано. Ціни вступу дуже низькі.

ПРОЛОМ — СТШЕЛЄЦ (БРОШНІВ) 1:2 (1:1).

БРОШНІВ, 5. 9. Перші змагання за мистецтво А-кляси станисл. округи в осінній рунді програв Пролом незаслужено, маючи бодай 75 проц. з гри. Перемогу Пролому випустив із рук Кулиба, що не використав карного мету і воротар Васильківський, що фатально пропустив другі ворота. Назагал Проломові нещастило. Ворота для Пролому добув Урсакий, для Брошнева Прідун. Суддя п. Квєціньский д. добрий.

КОЛОМИЯ, 5. 9. **Покуцє — Стшелец-Ґурка 3:1 (2:0).**

СТАНИСЛАВІВ, 5. 9. **Ревера — Раз-Два-Тжи 1:5.** Змагання за чашу станиславівської округи принесли неабияку сенсацію у виді погрому мистця округи Ревери.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:
КОЛОМИЯ:
11. IX. Під кураторією.
12. IX. Прем'єра „Орленя", драматичні картини на 6 відслон Ів. Зубенка.
ОТИНІЯ:
13. IX. Княжна чардаша.
14. IX. Під кураторією.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орленя.
З Отиній іде театр до Станиславова і Галича

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ВЕЛДІЖ:
9. IX. Ніч під Івана Купала.
ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гейша.

Український Молодий Театр „Заграва"
ПЕЧЕНІЖИН:
10. IX. Камо грядеши? II. ч.
11. IX. Трафіка пані генераловоі.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить прем'єрою історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Ордівського п. з. „Лицарі Ночі".

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
СТАНИСЛАВІВ:
10. IX. Нітуш — оперетка Герве.
11. IX. год. 3.30 попол. вистава для шкіл Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штравса.
Дирекція театру заанґажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Зголошуватися: Львів, Вроновська 18.

Великий Театр:
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Субота, 11. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Ріжнородностей:
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Субота, 11. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Фройда теорія снів"; год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

КІНА.

АПОЛЬО: „Погоня за кавалером".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Дім ч. 56", „Ловець пригод".
ҐРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Прокажена".
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Пелове з товариства".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Шифра ч. 77", „Королівство за цілунок".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „П високість танцює вальса".

ПАКС: „Антко поліцмайстер" з Димшою.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „П перше кохання".
РАЙ: „Палата у Фляндрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Петро Вбертсон" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дівча з Парижа", ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Північ кличе" та ревія.
ХИМЕРА: „16-літка" з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 10. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Розр. музика, пісні на баритон, 18.00 Барвна китиця мельодій, 19.00 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Пісеньки, 20.00 Концерт, 22.15 Форт.; БУДАПЕШТ 13.30 Скрипка, 15.30 Хор, 18.30 Сальон. музика, 20.00 Форт. речітаторе Дограний, 21.00 Популярні мад. арії з супр. циг. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт для дітей, форт. твори, 17.00 Гутірка для дітей, 17.35 Твори стирійських композиторів, 19.25 Весела муз. авдиція; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка, 18.30, 19.00 Концерт орх., спів, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, 20.30 Спів; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Европейські нар. пісні, 19.000 Оп. музика, 20.00, 21.00 Конгрес у Нірнбергу; ПРАГА 20.15 Моравські нар. пісні, 20.35 21.00 „Пан Твардовський" муз. поема Врхліцького, 22.25 Квартет; РАДІО ПАРІ 19.45 Скрипка, 20.30 Спів, 21.00, 22.00, 22.00 „Аріядна на Наксосі" оп. Р. Штравса; РИМ 17.15 Камер. музика, 20.40 21.00, 22.00 „Туші" оп. Бенацького.

Субота, 11. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Розр. музика, 16.00, 18.00 Веселе пополудне для старших і молодших, 19.00 Нар. пісні на хор і інструм.; БІЛГОРОД 18.00 Арії, 20.00, 21.00 „Баядера" оп. Кальмана; БУДАПЕШТ 12.03 Сальон. музика, 17.30, 18.00 Вок. концерт, 19.00 Циг. музика, 21.25, 22.00 Концерт. військ. орх.; ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 19.10 Концерт Вінерзенгеркнабен, 19.45, 21.00 Веселий муз. вечір. 21.30 „Ді Кунст дер Фуґе" Баха; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 18.00 Музика, 19.00 Гарні мельодії; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Комедія, 21.40 Розр. мельодії, МІНХЕН 18.00, 19.00 Спів, два форт., 20.00, 21.00 Конгрес у Нірнбергу, 22.20 Танк. музика, марші; ПРАГА 12.40 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 19.15, 19.45 Спів, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Норма" оп. Белінія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 10. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.19 Музика з гр. пл., 8.00 Шкільна авдиція: 11.15 Для шкіл: „Як старий Віталь дякував богам за осінні дари", 11.40 Бетовен: Соната ес-дур оп. 81 (гр. пл.), 11.57 Сигнал часу, 12.03 Пополудневий денник, 12.15 Музика з гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Концерт військ. орх., 13.35 Забуті пробоєвники, музика з ґр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова: Не складай на комаря, опов. для дітей, Пісеньки та рецитації, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт солістів із гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Нар. капеля, 16.45 З пустині — обітована земля, репортаж із Палестини, 17.00 Найгарніші оперетові мельодії, орх., сопр., тенор, 17.50 Красуха та охоронне щеплення, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Із російської музики, гр. пл., **18.30 Про вмілу поведінку з елетричним струмом, гутірка в українській мові, виг. інж. Роман Крохмалюк,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Бетовен: IX Симфонія д-моль, оп. 125 (гр. пл.), 20.10 Спортові вістки, 20.20 Легка музика, пісеньки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танк. музика, рефрени, гавайська ґітара, 21.45 „Пан Талей" фрагм. репитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт солістів: форт., віол., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольоґ. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. плит.

Субота, 11. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Деліюс: „Ярмарок у Бріжі" з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник. **12.15 Переводимо меліорацію, гутірка в українській мові, виг. інж. Іван Лапчук.** 12.25 Розр. орхестра, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр уяви для дітей: „Як царівна кухаркою стала", 16.30 Прощання літа, пісні й музика, 19.05 Двадцять хвилин вальсів, музика, спів з гр. пл., 19.25 Репортаж: Зїзд ОЗН у Львові, 19.45, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Як живуть і працюють поляки в Парані, 20.45 Веч. денник, 20.55 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Ліс грає" балади та пісні Шумана й Шуберта вик. подвійний вок. квартет, форт., 21.45 Літературні новини, 22.00 Славянські танки у вик. орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольоґ. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл., 32.10 Дідівський монольоґ, 23.20 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 9. вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·58, 89·15, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00, Фльорени гол. 292·47—290·75, Франки фр. 19·74—19·62, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти анґл. 26·26—26·10, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·24—116·40 Кор. норв. 131·93—130·95, Корони шв. 135·45—135·50, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 132·00 — 124·00, Шилінґи австр. 95·50—96·50, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 137·00 — 131·0

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·25, 55·05, 55·00 3 поз. інв. 1 ем. ненот., 2 ем. 67·75, серія 82·75, 5 залізн. 58·00, 4 прем. доп. 58·25, 4 консол. 58·00, 58·25, 58·00, дві ост. др.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 9. вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·20 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·80 зол.
Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ д-ра Б. Бараницького у Львові, вул. Миколая 23, ріг вул. Зиблікевича, приймає пацієнтів — по перерві вакаційній — в хоробах зубів і устної ями як звичайно щодня від 11—1 і 3—6. Власна технічно-дентистична робітня. 1559 5—5

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША АНТИКВАРНЯ — найвищі ціни „МІЛЬ КНИЖКОВИЯ", **Львів Баторія 6.** 1524 5—5

КУПНО - ПРОДАЖА

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудляна 3.** тел. 271-14. 1406

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської ґалянтерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 2—2

БРИЛЯНТИ, діяманти, перли, срібло, золото біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 1—4

МУНДУРКИ, убранка, фартушки шкільні, дуже дешево „Світ Дитини" („Swiat Dziecka") Львів, Сикстуська 2. 1550

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ при урядничій рідні для учениці або ученика з нижчих ґімназійних кляс — найрадше із священичої або вчительської рідні. Здоровий харч, дбайлива, виховна опіка, також поміч у науці. Пять хвилин ходу до головного заведення академічної ґімназії. Зголошення: **Ґрунвальська 8, мешкання 2.**

4 КІМНАТИ і 3 кімнати з кухнею в околиці Личакова негайно до винайму. Інформації вул. Оссолінських 6, II. поверх ч. дв. 11. 1611 2—2

ДО ВИНАЙМУ негайно покій з передпокоєм, кухня і лазничка. Крім цього від 1. листопада до винайму 2 покої з передпокоєм, кухня, лазничка, Окружна 63. 1622 1—1

КІМНАТА, кухня, город на Вульці, 25 золотих. Зголошення Длуґоша 1 „Трансакція". 1613

КІМНАТА з окремим входом, з уживанням лазнички для двох (або одного) панів (студ. медицини, ветеринарії) зараз до винайму, вул. Війтівська 8. II. п. (біч-на Личаківської). 1624 1—2

ПОТРІБНА КІМНАТА район Личакова, умебльована (кабінет), гарна, як можливо повне утримання, в інтеліґентній родині, лікареві кавалірові, що дома не ординує. Відомости телефоном 249-65. 1618 2—2

НАУКА

АБСОЛЬВЕНТ майстерської школи державної консерваторії у Празі дає лекції гри на фортепіяні та всіх теоретичних предметів. Ціни за науку поміркован. Р. Сімович, Тіпсова 44. 1625 1—3

УРОДЖЕНА НІМКА дає лекції правильної німецької мови. Зголошення до Адміністрації під „Німка". 1620 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНСТРУКТОРА на село, який приготовив би ученицю до матури (клясичний тип) у зимовім речинці. Зголошення до Адм. „Діла" під „Солідний". 1627 1-3

ВПРАВНОГО ОРҐАНІЗАТОРА для становового товариства з вищими торговельними студіями за постійною платнею і провізіями шукаємо. Зголошення під „Орґанізатор" до Адміністрації. 1623

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА ВДОВА прийме посаду господині у священика або у самітних людей. Зголошення Адміністрація під „Інтеліґентна". 1626 1—1

РІЖНІ

ГОЛОСНИК детекторовий зол. 5.—, жарівки від 5—25 ват 70 сотиків, лямпа двополумінна зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, „Централя жарівок", Львів, Ринок ч. 21. 1593 2—8

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.